Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 23 август 1970 йил, якшанба ◆ № 196 (14.662). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

ЙИҒИМ-ТЕРИМГА ШАЙЛАНАЙЛИК

РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗЛАРИ, СОВХОЗЛАРИ ВА ТАЙЁРЛОВ ПУНКТЛАРИНИ ПАХТАНИ ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШГА ҲОЗИРЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шуни таъкидлайдиларки, республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, 4.100.000 тонна пахта етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни бажариш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар.

Кўпчилик колхозлар ва совхозларда ғўза парвариши, озиқлантириш, суғориш ўз вақтида ва юқори сифатли ўтказилганлиги натижасида экин нормал ривожланиб, мўл ҳосил тўпламоқда. Шу билан бир қаторда Самарқанд областининг катгагина майдонларида, шунингдек Тахтакўпир, Гурлан, Навоий, Бекобод, Боёвут, Еттисой, Олтиариқ, Янгиқўрғон, Чуст ва Қўрғонтепа районларида ғўза ривожланишдан орқада қолмоқдаки, ана шу область ва районларда пахтадан мўл ҳосил олиш учун ғўза қатор ораларини ишлаш, экинни суғориш ва бошқа агротехника тадбирларини амалга оширишни кучайтириш талаб этилади.

Илғор хўжаликлар, тайёрлов пунктлари ва айрим пахта тозалаш заводлари ҳосилнинг эртароқ етилиши кутилаётганлигини ҳисобга олиб, пахтани териш, топшириш ва қабул қилиб олишга тайёргарлик кўришни ўз вақтида бошладилар.

Бироқ барча районлар, колхозлар ва совхозларда ҳам ҳосил йиғим-теримини ўтказишга чинакам уюшқоқлик билан тайёргарлик кўриляпти, деб бўлмайди. 17 августгача республикада қарийб 10 мингта пахта териш машинаси тайёрланмасдан турибди. Айниқса, Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Фарғона, Андижон ва Қашқадарё областларида техника сусткашлик билан тайёрланмоқда.

Асфальтланган майдончалар, бостирмалар ва пахта сушилкалари, транспорт воситалари, тош-тарозилар, йўллар ва кўприкларни қуриш ҳамда ремонт қилиш суст амалга ошириляпти. «УСС-1» маркали кўп қаватли янги сушилкаларни қуриш ва монтаж қилиш кучайтирилгани йўқ.

Барча тайёрлов пунктлари ҳам пахтани қабул қилиб олишга тайёр деб бўлмайди. Пахта тозалаш заводлари ва тайёрлов пунктларида қуритиш-тозалаш цехлари, пахтани ортиш-тушириш ишларини механизациялаш воситалари, автомобиль тарозилари, электр ускуналарни ремонт қилиш, пахтани ғарамлаш учун янги майдончалар қуриш ва мавжудларини ремонт қилиш, йўллар ва кириш йўлларини, ишлаб чиқариш бинолари, лабораториялар, ишчилар ётоқхоналари, ошхоналар ва чойхоналарни ремонт қилишга кечикиб киришилди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги Хоразм областида 5 та янги тайёрлов пунктлари қурилишини чўзиб юбордилар. Яккабоғ, Халқобод, Тахтакўпир пахта тозалаш заводлари ҳузуридаги тайёрлов пунктлари ва Қарши пахта тозалаш заводига қарашли Муғлон тайёрлов пунктида қуритиш-тозалаш цехлари қурилишининг суръати паст.

Колхозлар ва совхозлар тайёрлов пунктларини 1970 йилги пахта хосилини териш ва қабул қилиб олишга ўз вақтида тайёрлаш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси ва уларнинг жойлардаги органларига, область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига ғўзани намунали парвариш қилишни таъминлаш, бунда ривожланишдан орқада қолган майдонлардаги экинларга алоҳида эътибор бериш, ҳар бир колхоз ва совхоз, бўлим ва бригада томонидан социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада ҳамма жойда мўл ҳосил тўплашга эришиш мажбуриятини юкладилар.

Шу билан бирга уларга тайёрлов пунктларида пахтани териш ва тўхтовсиз қабул қилиб олиш учун барча тайёргарлик ишларини ўз вақтида тугаллаш, топшириладиган пахтанинг сифатини яхшилаш юзасидан амалий чораларни кўриш таклиф этилди. Шу мақсадда:

пахта териш машиналари, трактор прицеплари ва юклагичларни тайёрлашни 1 сентябргача, кўсак юлиш ва кўрак чувиш машиналарини тайёрлашни 1 октябргача тугаллаш мақсадида пахта териш техникаси ремонтининг суръатини кескин кучайтириш ва сифатини яхшилаш юзасидан зарур чоралар кўрилсин;

«Узсельхозтехника» район бирлашмалари ҳузуридаги курсларда, совхозлар ва қишлоқ ҳунар-техника билим юртларида механик-ҳайдовчилар тайёрлаш тезлик билан қизитиб юборилсин;

30 августгача барча колхозлар ва совхозларда пахтаси машинада териш учун ажратилган далалар текшириб чиқилсин ва ана шу далалар пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларига бириктириб қўйилсин, пахта далалари бегона ўтлардан тозалансин ва механизмлар юқори унум билан ишлаши учун барча шарт-шароитлар вужудга келтирилсин;

машиналарни икки сменада ишлатишни ҳисобга олиб, барча пахта териш машиналари механик-ҳайдовчилар билан таъминлансин. Хотин-қизларни пахта териш машиналарида ишлашга жалб қилишга алоҳида эътибор берилсин;

пахта териш агрегатларини группа қилиб ишлатиш усули кенг қўлланилсин, ҳар бир машинанинг юксак унум билан ишлашига эришилсин;

колхоз ва совхозларнинг пахта териш техникасига «Узсельхозтехника» район бирлашмалари ва хўжаликлардаги уста-созловчилар кучи билан ихтисослаштирилган техника хизмати кўрсатиш кенг қўлланилсин. Техника хизмати кўрсатиш, машиналарга механизмлар ёрдамида ёнилғи қуйишда ишлатиладиган барча воситалар учун ходимлар тайёрлансин ва улар ана шу ходимлар билан таъминлансин, терим техникасини ремонт қилиш ва техник камчиликларни тугатиш бўйича навбатчи бригадалар ташкил этилсин;

5 сентябргача районлар ва областлар ўртасида хўжаликларнинг пахтани машинада теришга тайёргарлиги ўзаро текшириб чиқилсин;

Сирдарё областидаги Пахтакор райони механизаторларидан ибрат олиб, хўжаликларда йиғим-терим ишларини қўл меҳнатидан фойдаланмаган ҳолда комплекс механизациялаш учун барча имкониятлардан кенг фойдаланилсин.

Бу йил 430 минг гектар майдондаги пахтани теришни қўл меҳнатидан фойдаланмаган ҳолда комплекс механизациялаш зарур деб ҳисоблансин. Пахта теришни қўл меҳнатидан фойдаланмаган ҳолда механизациялаш плани белгиланган хўжаликларга етарли миқдорда пахта териш, кўсак узиш ва кўрак чувиш машиналари, шунингдек механик подборщиклар ва бошқа механизация воситалари ажратилсин, уларга йиғим-теримни тўғри ташкил этишда ёрдам кўрсатилсин.

«Узсельхозтехника» республика бирлашмасига пахта териш техникасини тайёрлашни тугаллаш учун, шунингдек йиғим-терим даврида эксплуатация қилиш мақсадлари учун колхоз ва совхозларни эҳтиёт қисмлар ҳамда ремонт материаллари билан ўз вақтида таъминлаш юзасидан қўшимча чоралар кўриш таклиф қилинди.

«Главхлопкомаш»га пахта териш техникасининг ремонти учун уч квартал фондларида назарда тутилган эҳтиёт қисмларни етказиб беришни тезлаштириш, шунингдек қўшимча эҳтиёт қисмлар етказиб бериш имкониятини қараб чиқиш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1.900.000 тонна пахтани машинада териш ва 1.170.000 гектар майдонда дефолиация ўтказиш (такрор дори сепишни қўшмаган ҳолда) планини белгиладилар. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва «Узсельхозтехника» республика бирлашмасига пахтани машина билан териш планига биноан дефолиантларни ўз вақтида етказиб бериш ва улардан терим олдидан ғўзаларнинг баргини тўктиришда тўғри фойдаланишни таъминлаш топширилди. Қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар раҳбарларининг эътибори дефолиацияни ўтказганда хавфсизлик қоидаларига риоя қилишга қаратилди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига аэродромлар ва қўниш майдончаларини тўла тайёр ҳолга келтириш, шунингдек сигналчилар, ёнилғи қуювчилар, дефолиантларни самолётларга ортувчилар ажратиш таклиф этилди.

Граждан авиациясининг Ўзбекистон бошқармасига самолётларни ўз вақтида тайёрлаш ва жойларга юбориладиган барча самолётларни дефолиантларнинг суюқ эритмасини қуйиш воситалари билан таъминлаш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига қуйидагилар топширилди: уруғлик пахта етиштирилган барча майдонда дала апробациясини ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб ўтказишни ташкил этиш ҳамда унинг натижаларига қараб уруғлик пахта териш ва тайёрлаш юзасидан топшириқлар белгилаш ҳамда ана шу топшириқларнинг бажарилишини таъминлаш. Уруғлик хўжаликлари раҳбарларидан уруғлик пахтани, айниқса вилтга чидамли навларнинг пахтасини териш ва топширишни тўғри ташкил этишни талаб қилиш. Апробация қилинган майдонлардаги уруғлик пахтани қўл билан теришни таъминлаш. Пишмаган, ҳўл ва вилт касаллиги билан оғриган ғўзалардаги пахтани уруғлик учун теришни қатъиян тақиқлаш. Намлик даражаси юқори бўлган уруғлик пахтани албатта қуёш нурида қуритишни таъминлаш.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигига дала апробацияси натижаларига қараб 159-Ф, 152-Ф, «Тошкент-1», «Тошкент-2» ва «Тошкент-3», С-6030 навли пахтани териш ва тайёрлаш юзасидан, 1971 йилда ана шу навли ғўзалар пахтаси чигитини камида 1 миллион гектар майдонга экишни ҳисобга олиб областларга топшириқлар белгилаш юклатилди.

Совхозларнинг директорлари ва колхозларнинг правлениеларига уруғлик пахтани қўл билан терганда саноатда ишлатиладиган пахтани тергандагига нисбатан 20-25 процент кам норма белгилаш тавсия этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Қишлоқ хўжалик министрлиги, Пахта тозалаш саноати министрлиги ва уларнинг жойлардаги органларига, область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига машинада ва қўлда терилган пахтанинг сифатини ошириш, контрактация шартномаларида назарда тутилган пахта ассортиментининг бажарилишини таъминлаш, териладиган ва топшириладиган пахтанинг сифати устидан қаттиқ контроллик ўрнатиш мажбуриятини юкладилар.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг 15 сентябргача коллектор-зовур тармоқларини тозалаш юзасидан мелиорация ишларини ўтказиш ҳақидаги таклифи маъқулланди.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлигига тайёрлов пунктлари ва пахта тозалаш заводларини янги пахта ҳосилинг қабул қилиб олиш ва қайта ишлаш учун тайёрлашни 1 сентябргача тугаллаш, қурилаётган тайёрлов пунктлари ва қуритиш-тозалаш цехларини етишмаётган ускуналар ва материаллар билан таъминлашни яқин кунлар ичида тугаллаш топширилди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигига тайёрлов пунктлари ва қуритиш-тозалаш цехларини белгиланган муддатда фойдаланишга топширишни таъминлаш таклиф этилди. «Хлопкомаш» бирлашмасига пахта тозалаш саноати учун эҳтиёт қисмларни тайёрлаш ва етказиб беришни таъминлаш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети область ва шаҳар партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва шаҳар ижроия комитетларига шаҳарлардаги саноат корхоналарининг кучи ва маблағлари билан пахта териш техникаси ва қуритиш-тозалаш цехларини ремонт қилишда ҳамда уларга пахтани териш ва қуритиш даврида техника хизмати кўрсатишда колхозларга, совхозларга ва тайёрлов пунктларига оталиқ ёрдами беришни ташкил этиш тавсия этилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, «Узсельхозтехника» республика бирлашмасига, «Главсредазирсовхозстрой»га, область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига «УСС-1» маркали кўп қаватли сушилкалар бўйича монтаж ва қурилиш ишларининг боришини қараб чиқиш ҳамда уларни 1 октябргача фойдаланишга топшириш юзасидан чоралар кўриш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига 30 августгача барча колхоз ва совхозларда ёнғин хавфсизлигининг аҳволини текшириб кўриш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, Пахта тозалаш саноати, Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрликларига, область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетларига 1 сентябргача автомобиль ва районлараро йўлларни, кўприкларни, колхоз ва совхозларга ҳамда тайёрлов пунктларига кириш йўлларини ремонт қилиш таклиф этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг жойлардаги органларига касаба союз ташкилотлари билан биргаликда колхоз ва совхозларнинг меҳнат қилишга яроқли барча аҳолисини пахта йиғим-теримига жалб қилиш юзасидан тадбирларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш, йиғим-теримнинг биринчи кунидан бошлаб ҳар бир теримчи томонидан кунлик норманинг бажарилиши ва ошириб бажарилиши учун социалистик мусобақани кенг қизитиш мажбурияти юклатилди. Ҳар куни ҳосил йиғим-теримида камида 1.100.000 колхозчи ва совхозларнинг ишчиси қатнашиши лозим.

«Ўзбекбирлашув» правлениесига, Ўзбекистон ССР Маданият, Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, Соғлиқни сақлаш, Алоқа министрликларига теримчиларга маданий-маиший ва медицина хизмати кўрсатишни ташкил этиш топширилди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига ва «Узсовпроф»га механик-ҳайдовчиларни, пахта териш техникасини тайёрлашда, пахта теримида юксак кўрсаткичларга эришиш учун социалистик мусобақани кенг қизитишда комсомол ва касаба союз ташкилотларининг актив иштирок этишларини таъминлаш топширилди.

Қишлоқ хўжалик ва тайёрлов ходимлари касаба союзининг республика, область ва район комитетларига қуйидагилар тавсия этилди:

дефолиантлардан фойдаланганда техника хавфсизлиги ва саноат санитарияси қоидаларига риоя қилиш устидан, шунингдек пахта териш техникаси, механизмлар ва электр ускуналаридан фойдаланиш хавфсизлиги қоидаларига риоя қилиш устидан назорат олиб боришни таъминлаш;

ишчилар, пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчиларига ҳақ тўлаш ҳақидаги амалдаги низомни тўғри қўлланиш ва иш ҳақи тўлаш юзасидан ўз вақтида ҳисоб-китоб қилиб туриш устидан назорат олиб боришни кучайтириш.

Қорақалпоғистон АССР, областлар, районлар, колхозлар ва совхозларни йиғим-теримни тез суръатлар билан олиб борганликлари ва давлатга топшириладиган пахтанинг сифати учун рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг Қорақалпоғистон АССР ва областларни рағбатлантириш учун иккита, районларни рағбатлантириш учун тўртта, шу жумладан ингичка толали пахта топширувчи районларни рағбатлантириш учун битта ва қўриқ ердаги районларни рағбатлантириш учун битта, совхозларни рағбатлантириш учун иккита ва қўриқ ердаги совхозларни рағбатлантириш учун битта кўчма Қизил байроқ таъсис этилади.

Кўчма Қизил байроқлар сентябрь ойининг биринчи ўн кунлигидан бошлаб ҳар 10 кунда бир марта бериб борилади. Қизил байроқлар берилганда планнинг бажарилиши, пахта тайёрлаш суръати, тайёрланган пахтанинг сифати, машина терими планининг ва уруғлик пахтани териш ва топшириш планининг бажарилиши хисобга олинади.

Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларида, ингичка толали пахта етиштириш планига эга бўлган районлар ва совхозларга Қизил байроқлар берилганда, шунингдек ингичка толали пахта тайёрлаш планининг бажарилиши ҳам ҳисобга олинади.

Қизил байроқларни бериш билан бир қаторда йиғим-терим илғорларини рағбатлантириш учун маблағлар ажратилади.

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига йиғим-теримда намуна кўрсатган колхоз ва совхозларга бериш учун кўчма Қизил байроқлар таъсис этиш тавсия этилди.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетига янги ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарликнинг ва йиғим-теримнинг боришини газеталарнинг саҳифаларида, радио ва телевидение орқали ёритиб бориш таклиф этилди.

Республика газеталарида Ҳурмат тахтаси таъсис этилиб, унга пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарган областлар ва районлар ёзиб борилади.

Суратларда (юқоридан пастга): Фарғонадаги сунъий тола ишлаб чиқариш заводи коллективи янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш билан бир қаторда унинг сифатини ҳам оширмоқдалар. Бунда йигирувчи Ф. Юсупованинг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Заводнинг биринчи маҳсулотини ҳамма жойда мамнунлик билан қабул қилиб, юқори баҳолашди. Йигирув машинасининг илғор бошқарувчиси Т. Қазанцева маҳсулот сифатини оширишда муносиб улуш қўшганлардан бири. Иккинчи суратда сиз уни иш устида кўриб турибсиз. Учинчи суратдаги йигит Фарғона нефтни қайта ишлаш заводининг катта оператори Шавкат Маҳмудовдир. У ўн йилдан бери ана шу заводда фидокорона меҳнат қилиб келмоқда.

В. Сироткин фотолари.

ВЕНГРИЯ ЮБИЛЕЙ ВИСТАВКАСИДА

Москвада СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг территориясида ташкил этилган «Озод Венгриянинг 25 йиллиги» юбилей виставкаси зўр муваффақият билан ишлай бошлади. Виставка иш бошлаган биринчи кундаёқ унинг залларида москваликлар ва пойтахт меҳмонларидан салкам 40 минг киши бўлди.

21 августда Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Я. Пельше, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Ф. Д. Кулаков ўртоқлар виставкани бориб кўрдилар.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Я. Кадар, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси Е. Фок ва бошқа расмий кишилар ҳам виставкани келиб кўрдилар.

Ўртоқ Я. Кадар, Венгриядан келган бошқа ўртоқлар ва Совет раҳбарлари Венгрия экономикаси, фани ва маданиятини ривожлантириш соҳасида қўлга киритилган муваффақиятлар ҳақида ҳикоя қилувчи виставка экспозициялари билан батафсил танишиб чиқдилар.

Ана шу юбилей кўригида қўйилган экспонатларнинг ҳаммаси томошабинларнинг диққат-эътиборини ўзига жалб этади. Машинасозлик бўлими жуда қизиқарлидир. Бу ерда замонавий станоклар, машиналар, химия саноати, металл ишлаш, озиқ-овқат саноати ва саноатнинг бошқа соҳалари учун зарур бўлган турли хил ускуналар қўйилган. Ана шу ускуналарнинг кўпчилиги жаҳон миқёсида маълум.

Виставкада ҳисоблаш техникаси, алоқа воситалари, электрон, радиотехника ва медицина асбоблари намойиш қилинмоқда. Виставка экспонатлари орасида телевизорлар, радиоприемниклар, мотоцикллар, рўзғор химияси анжомлари, дори-дармонлар, кийим-кечак, пойафзал намуналари бор. Қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат саноати товарларининг ассортименти жуда бой ва хилма-хилдир.

Виставкани келиб кўрувчилар Венгрия санъатининг асарлари, унинг маориф соҳасида қўлга киритган муваффақиятлари билан қизиқиб танишмоқдалар. (ТАСС).

МАВСУМ ТАРАДДУДЛАРИ

• МАШИНАЛАР ТАХТ ҚИЛИБ ҚЎЙИЛСИН

• БИР КОРХОНАНИНГ ПЕШҚАДАМЛАРИ

• НУРГА БУРКАНАЁТГАН ҚИШЛОҚЛАР

ЭЛЕКТР ЛИНИЯЛАРИ

Жиззах чўли ва тоғ этакларини электр дарёси кесиб ўтди. 110 киловольт кучланишли 74 километрли магистрал Жиззах шаҳридан янги қишлоққа электр энергия олиб келди. Шундай қилиб, Сирдарё областини ёппасига электрлаштириш учун зарур бўлган юксак вольтли линиялар тортилиб бўлди.

Қишлоқ электр магистралларини ўтказишда ишлаётган энг яхши монтажчи отрядлар графикдан ўзиб ишламоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг 1970 йил июль Пленуми қарорларини амалга оширишга ўз ҳиссасини қўшишга интилаётган монтажчилар Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистонда 250 километрли юксак вольтли линияни барвақт фойдаланишга топширдилар. Шу ёз Қизилқумдаги Томди массивининг чорвадорлари, Наманган областидаги Ленин номли колхоз пахтакорлари, Фарғона водийсида қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштираётганлар, Ўрта Осиё республикаларидаги бошқа хўжаликлар Давлат энергетика тармоғидан ток олдилар.

(ЎзТАГ).

...екистон ССР ...истрлар Советида

ЯКУНЛАР ВА РЕЖАЛАР

Республикамиз меҳнаткашлари доҳий В. И. Ленин юбилейи йилини ҳар жабҳада зафарлар билан якунлаш учун мусобақани кучайтирмоқдалар. Беш йиллик якунловчи йилининг олти ойи топшириғи саноат ишлаб чиқаришининг кўпгина турлари, қурилиш-монтаж ишлари ҳажми, транспорт ва алоқани ривожлантириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари тайёрлаш ва бошқа кўрсаткичлар бўйича орттириб бажарилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шу йилнинг дастлабки олти ойи мобайнида республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг давлат планлари бажарилиши якунлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Бунда республика Давлат план комитети ва Ўзбекистон ССР Молия министрлигининг давлат бюджетининг бажарилиши ҳақидаги докладлари тингланди. Якунлар чуқур таҳлил қилиниб, йилни яхши туғаллаш билан боғлиқ янги режалар белгиланди. Ўтган ойлар мобайнида 466 миллион сўмлик асосий ишлаб чиқариш фондлари, қатор янги корхоналар ва ишлаб чиқариш объектлари фойдаланишга топширилди.

Республика Министрлар Совети баъзи бир министрликлар ва ташкилотлар раҳбарлари ҳали ҳам бор имкониятлардан тўлиқ фойдаланмаётганликларини, ишчиларнинг иш шароитларини яхшилаш билан боғлиқ зарур тадбирларни кўрмаётганликларини таъкидлади.

ГИДРОУЗЕЛ ҚУРИЛИШИ ТЕЗЛАШАДИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Амударёдаги Тахиатош гидроузели қурилишини тезлаштириш чоралари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Министрлар Совети гидроузел қурилиши қониқарсиз олиб борилаётганлиги, партия ва ҳукуматнинг бу гидроиншоот қурилиши тўғрисидаги қарорлари қониқарли адо этилмаётганлигини кўрсатиб ўтди. «Тахиаташгидроэнергострой» бошқармаси белгиланган планларни йил сайин бажармай келмоқда. Ўтган олти ойда қурилишда йиллик қурилиш-монтаж ишлари планининг 33,4 проценти миқдорида иш бажарилди. Гидроузелни тиклаш суст олиб борилаётганлигига ишчи кучининг етишмаслиги, пудратчи ташкилотларнинг қониқарсиз ишлаши, тош-шағал ҳамда цемент каби материалларнинг вақтида етказиб берилмаётгани сабаб бўлмоқда.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети бу йирик қурилишда қурилиш-монтаж ишлари планларининг бажарилишини таъминлаш, бинокорлар ўртасида савдо хизмати кўрсатиш, умумий овқатланиш, медицина ва маданий хизмат кўрсатиш юзасидан катта ишлар олиб бориши лозимлиги кўрсатилди. Республика Министрлар Совети «Тахиаташгидроэнергострой» бошқармаси, республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг гидроузел қурилиши билан астойдил шуғулланиши кераклигини таъкидлади. 1970—1972 йиллар учун мўлжалланган қурилиш-монтаж ишларининг бажарилиши юзасидан конкрет чоралар ишлаб чиқишни ва уни бажаришни топширди.

ЁЗ ЁПИНЧИҒИНГНИ ҚЎЙМА...

Халқда, ёз ёпинчиғингни қўйма, қишда ўзинг биласан, деган гап бор. Қиш ғамини ёзда еган армонда қолмайди. Яқинда республика ҳукумати 1970—1971 йиллар куз-қиш мавсумида халқ хўжалиги ва аҳоли эҳтиёжлари учун ўтин-кўмир ҳамда ёнилғи жамғариш масаласини муҳокама қилди. Республика Министрлар Совети министрликлар, идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитетига шу йил 1 октябргача ўзларига қарашли корхона, ташкилотларда қишга тайёргарлик масаласини кўриб чиқишни топширди.

Қишга пухта ҳозирлик кўриш учун ёқилғи ва ёнилғи сақланадиган омборлар ремонтини тезроқ туғаллаш, корхоналарга кириш темир йўл тармоқларини қишки мавсумга шайлаб қўйиш лозим бўлади. Қуруқ ва суюқ ёқилғи қабул қилиб олиш ҳамда ташишга керакли автотранспорт воситаларини тахт қилиб қўйиш кераклиги уқтирилди.

Электр станцияларда, саноат корхоналарида, ташкилот ва идораларда, савдо базаларида қиш учун керакли кўмир, мазут ёнилғиси ва бошқалар жамғариб қўйиш, истеъмолчи ташкилотлар, корхоналарнинг эҳтиёжини қондириш, аҳолига ёқилғи сотишни тўғри ташкил қилиш топширилди. Коммунал-маиший ва савдо корхоналарининг қишга тайёргарлик кўриши юзасидан жиддий назорат ўрнатиш тавсия этилди. Бинокорлик материаллари саноати министрлигига ўзига қарашли заводларда ва карьерларда қишки мавсумга тайёргарлик кўришни тезлаштириб юбориш ва эртароқ туғаллашга эришиш топширилди.

ТЕЖАЛГАНИ—НАҚД БОЙЛИК

Республикамиз саноатида 1966—1969 йиллар мобайнида меҳнат унумдорлиги 9,7 процент ва 1970 йилнинг январь-июнь ойларида эса 4,8 процент ўсди. Шунга қарамасдан республикадаги кўпгина министрлик ва идоралар бўйича меҳнат унумдорлигини юксалтиришда камчиликларга йўл қўйилмоқда ҳамда иш ҳақи фонди планлаштирилганидан ортиқча сарфлаб юборилмоқда.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика саноатида меҳнат унумдорлигини ошириш ва иш ҳақи фондидан тежаб-тергаб фойдаланишга эришиш тўғрисида махсус қарор қабул қилди. Ўтган йили республика саноат корхоналарида 11 миллион сўмдан ортиқ иш ҳақи ортиқча сарфлаб юборилган, меҳнат ва ишлаб чиқаришни нотўғри ташкил қилиш ана шунга сабаб бўлди. Бунга хотима бериш учун ишлаб чиқаришни бошқаришдаги илғор усуллар ҳамда прогрессив технологияга амал қилиш, меҳнатни илмий асосда ташкил қилишни кенг йўлга қўйиш лозимлиги қарорда алоҳида таъкидлаб ўтилган.

БАЙРОҚ ТОШКЕНТЛИКЛАРДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика касаба союзлари Совети билан биргаликда шу йил иккинчи кварталида Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳрида рангли металл парчалари ҳамда металл чиқиндилари тайёрлаш мусобақаси якунларини кўриб чиқдилар. Тошкент области металл парчалари ва рангли металл чиқиндилари тайёрлаш квартал планларини 125,8 процент бажарди. Бу область ижроия комитети иккинчи квартал якунларига кўра, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритди.

Хоразм области рангли металл парчалари ва чиқиндилари тайёрлаш квартал планини 121,3 процент, Наманган области 116,3 процент, Самарқанд области 113,5 процент, Тошкент шаҳри 108,6 процент, Андижон области 101.6 процент, Фарғона области 101,3 процент, Сирдарё области 100,2 процент адо этди. Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё область ижроия комитетлари ва Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига эса учинчи кварталда металл парчалари ва рангли металл чиқиндилари тайёрлаш топшириғининг иккинчи кварталдаги камини ҳам қўшиб бажаришга эришиш топширилди.

Сиз кўриб турган бу қизлар Тошкентдаги офсет фабрикасининг зарбдор ишчилари ҳисобланади. Уларнинг ҳар бири берилган топшириқни ошириб бажаришмоқда. Суратда: (чапдан) коммунист М. Суслина ва комсомол аъзолари М. Риҳсибоева, Л. Антоновалар.

М. Нуритдинов фотоси.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга оширамиз

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»

Журналнинг август ойи сони босмадан чиқди. Унда КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми ҳамда Ўзбекистон КП Марказий Комитети XIX пленуми материаллари босилган.

Журналнинг «Шу куннинг темасида» бўлимида «Янги ташаббус қўллаб қувватлансин» сарлавҳали редакцион мақола ёритилган.

«Хўжаликка раҳбарлик» бўлимида эса Ўзбекистон КП Самарқанд район комитетининг биринчи секретари Б. Бўроновнинг «Сабзавот ва мева мўл бўлади», Наманган химия заводининг директори К. Исмоилов, завод партия ташкилоти секретари Л. Саминскаянинг «Барча резервлар ишга солинсин» сарлавҳали мақолалари берилган.

Журналнинг «Идеология иши ва ҳаёт» бўлимида Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг секретари Р. Бобожонова «Партия ўқувида изчиллик ва давомийлик учун» сарлавҳали мақоласи билан қатнашган.

Шунингдек, журналнинг «Идеология иши ва ҳаёт» «Ташкилий—партиявий иш», «Коммунистлар тўғрисида ҳикоялар», «Хат ва хабарлар», «Танқид ва библиография» ва бошқа бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материаллар бор.

Тошкентдаги пахта целлюлозаси кимёси илмий-текшириш институтида тўқимачиликка ва автомобиль саноати учун хилма-хил сунъий синтетик тола ва бошқа тўқималар тайёрлаш устида кенг кўламда илмий-текшириш ишлари олиб борилмоқда. Суратда: катта илмий ходим техника фанлари кандидати С. Камолов янги кашф этилган толани синаш устида.

М. Нуритдинов фотоси.

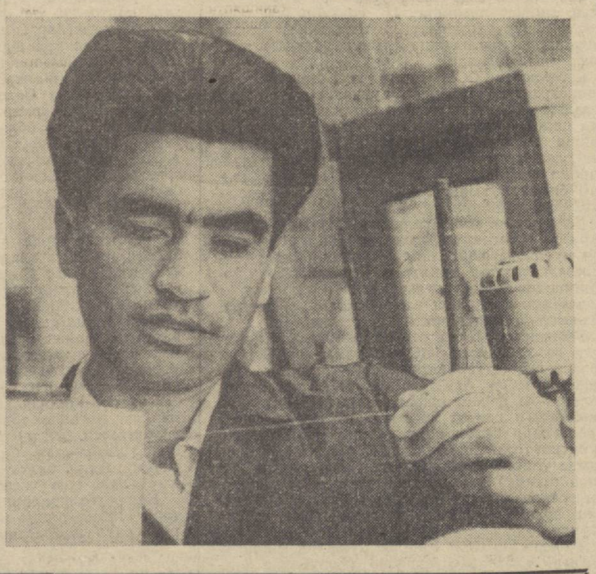

Резервлар—халқ хўжалигига

ШЎРСУВ МУАММОЛАРИ

Ўрта Осиё дурдонаси — Фарғона водийсида жойлашган Шўрсув турли-туман фойдали қазилмалар кони. Қўқон шаҳридан 35 километр наридаги адирлар зонасидаги Шўрсув кони ҳақидаги маълумотларни эрамиздан бир неча асрлар илгари ёзилган китобларда ҳам ўқиш мумкин. Шўрсувдан қазиб олинадиган олтингугурт қадим замонлардан бери бирдан-бир гугурт манбаи саналган. Шўрсув аччиқ тоши, мўми ва хилма-хил минераллари билан ҳам машҳур бўлган.

Шўрсув 1931 йилдан бошлаб халқ хўжалигимизга олтингугурт бера бошлади. Олтингугурт запаси 1965 йилга келиб тамом бўлди. Кондаги меҳнаткашларни иш билан таъминлаш мақсадида Украинадаги Карпат конидан олтингугуртни Шўрсувга келтириб, тегирмон қилиш — майдалашни йўлга қўйиш тўғрисида қарор қабул қилинди ва у амалга оширилди. Бундан ташқари, Шўрсувда ноёб озокерит кони ҳам маҳсулот бериб турибди. Шўрсув озокерити яқингача ҳам Франция ва бошқа чет давлатларга экспорт қилинар эди. Ҳозирги кунда Шўрсув озокерити Иттифоқимизнинг химия ва кемасозлик саноати талабларини қондириб келмоқда. Агар Шўрсув олтингугурти шахта усули билан қазиб олинган бўлса, озокерит очиқ. карьер усулида олинмоқда. Шўрсувда эндиликда замонавий шаҳарча барпо этилган. Йирик автобаза, механика устахоналари бор. Қўқон шаҳригача равон асфальт йўл солинган. Лекин шуни уқтириб ўтиш керакки, Шўрсув олтингугурти тамом бўлиб, озокеритга талаб тобора камайиб бораётганлиги сабабли Шўрсувнинг ишчи-хизматчилари кейинги беш йил давомида камайиб бормоқда.

Бинобарин, шундай экан. Шўрсувнинг қадимий шон-шуҳратияни кўтариш мумкинми? Бунга қандай имкониятлар мавжуд? Кон маъмуриятининг кўп йиллик иш тажрибаси ва геологларнинг Шўрсув бойликларини кейинги йиллар давомида ўрганиши ва иқтисодчиларнинг бу соҳадаги ҳисоб-китоблари директив органлар олдига тўртта асосий масалани кўндаланг қилиб қўяди. Улар ижсбий ҳал этилса, Шўрсув — кончилар шаҳарчаси яна ҳам яшнаб кетади ва ривож топади.

Биринчи: Шўрсувда оҳактош запаслари беҳисоб. Лекин танг қоладиган ери шундаки, Шўрсув озокерит карьери озокерит қазиб олиш учун 27-35 метр қалинликдаги оҳактошларни пармалайди, портлатади, ағдарма «полвон» машиналарга ортиб карьердан йироққа чиқинди сифатида элтиб ташлайди. Шу тариқа давлатнинг қанчадан-қанча сармояси беҳуда сарфланмоқда. Бир неча йилдан буён аҳвол шу. Бу орада Қурилиш материаллари саноати министрлиги буюртмасига биноан Тошкентдаги кон-геология идораси Шўрсувдан беш-олти километр нарида ўша оҳактошларни қидириш ва разведка қилиш учун лойиҳа тузиб, кечагина разведка ишларини тугатди. Оҳактош карьери очиш, йўллар қуриш, уй-жой барпо этиш учун каттагина ҳажмда маблағ ажратилган. Шўрсув конининг тажрибали бош инженери А. Шодмоновнинг ҳисоблашига кўра, янги очилган оҳактош карьерининг бир тонна тоши 2,5 сўм турса, Шўрсув озокерит карьеридан чиқаётган оҳактошнинг бир тоннаси бир сўм турар экан. Ким фойда қиляпти-ю, ким зарар кўряпти? Ҳамма гап Шўрсув кони ва янги очиладиган оҳактош карьери бошқа-бошқа министрликлар қарамоғидагилигида экан, холос!

Иккинчи масала гилмоя ҳақида: Шўрсувда ҳам гилмоянинг катта хазинаси ер юзасига чиқиб ётибди. Юз, юз эллик метр қалинликдаги гилмоя ҳам оҳактошлар сингари озокерит қазиб олинаётганда чиқинди деб карьер чеккасига элтиб ағдариб ташланади. Карьер атрофида гилмоя тоғи ҳосил бўлган. Гилмоядан нефть-газ қудуқларини пармалашда лойқа эритма сифатида, ёғ ва вино заводларида оқловчи-адсорбент қилиб, ирригация соҳасида ишлатиладиган керамик қувурлар ясашда ва ниҳоят, қишлоқ хўжалигида ўғит ва тупроқ структурасини яхшиловчи омил тарзида, ғишт заводларида ғиштнинг сифатини яхшилашда ва таркибидаги тузни йўқотишда ва бошқа соҳаларда кенг қўлланилса арзийди. Кези келганда шуни айтиш керакки, ана шу ташландиқда ётган гилмояларни Қўқон атрофидаги колхоз ва совхозлар 250-300 трактор ва аравалар да, ҳар бирида 3 киши овора бўлиб, Шўрсувдан пахта майдонларига ташиб кетишади. Уни тупроқ билан аралаштириб, ер ҳайдалади. Оддий йўл билан ҳисобласак, ҳар бир тележкада 3 кишидан бир кунда 900 киши овора бўлар экан. Шўрсув кони инженери А. Шодмонов куйиб-пишиб уқтирди: 1 та экскаватор ишлатиб 500 трактор тележкасига гилмоя ортиб ташиб олинса, бир тонна гилмоя учун 20 тийиндан зиёд пул сарфланмайди.

Учинчи масала — гипс. Саноат ва медицинада ишлатиладиган бу хом ашёнинг Ўзбекистонда катта запаслари бор. Шўрсув атрофидаги гипс ётқизиқлари сифати ва запаслари аллақачонлар текширилиб, аниқланган. Шунинг учун ҳам Шўрсув кон маъмурияти томонидан гипс қазиб олинишининг йўлга қўйилиши мақсадга мувофиқдир. Гипс осон қазилади ва арзонга тушади.

Тўртинчи масала палегорскит тўғрисидадир. Бу хилдаги гил табиатда кам учрайдиган гилмоя турларидан бири бўлиб, унинг нефть саноатида ва чуқур ҳамда ўта чуқур қудуқлар пармалашда аҳамияти катта. Чунки, палигорскит гили нефть ёғларини тозалашда селектив — танлаб оқловчи сифатида ишлатилади. Ҳозир нефть-газ конлари 400-700 метрли туз қатламлари остида ётганлиги аниқланмоқда. Маълумки, бу қатламларни пармалаш учун оддий гилмоядан қорилган лойқа эритма ожизлик қилади. У туз қатламига етганда ивиб ўз таъсир кучини йўқотади. Палигорскит гилидан тайёрланган лойқа-эритма эса туз қатламларига бардош бериб, пармалаш яхши боради.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Х. М. Абдуллаев номидаги Геология ва геофизика институти илмий ходимларининг тадқиқот ишлари туфайли Шўрсувдан 5 километр нарида палигорскит гили борлиги аниқланяпти. Келгусида катта ҳажмдаги технологик тажрибалар ўтказиш мўлжалланади. Қалинлиги 12-20 метр бўлган палигорскит қатламлар 30-40 километр чўзилган бўлиб, улар саноат аҳамиятига эга. Хуллас, Шўрсув кони бойликларини ҳар тарафлама чуқур ўрганиш ва ишга солишдан халқ хўжалигимиз катта наф кўриши аён.

М. ЗОКИРОВ.
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Х. М. Абдуллаев номидаги Геология ва геофизика институтининг катта илмий ходими.

ПАЛА-ПАРТИШЛИК ОҚИБАТИ

Янги ўқув йилига тайёрмисиз?

Умумий ўрта таълим ишини янада яхшилаш, мактаблар ҳамда болалар муассасаларини кенгайтириш, уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш, ёш авлодни ўқитиш-тарбиялашни яхшилаш юзасидан Янгиариқ район меҳнаткашлари ва халқ маорифи ходимларининг бошлаб берган қимматли ташаббуси Бухоро областида кенг қўллаб-қувватланмоқда. Пешқадам коллективлар жамоатчилик кўмагига таяниб, янги ўқув йилига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Мактаблар ҳамда мактабгача тарбия муассасалари капитал ва жорий ремонтдан чиқариляпти. Бу соҳада Ғиждувон, Свердлов, Бухоро районларида амалга оширилаётган ишлар таҳсинга сазовордир.

Бундан уч йил муқаддам, 1967 йил 25 августда Бухоро область партия комитети ва область ижроия комитети «Колхоз ва совхозлардаги болалар муассасалари — боғча-яслиларда тарбиявий ишларни яхшилаш тўғрисида» қарор қабул қилган эди. Ўтган давр мобайнида обком қарорини бажариш юзасидан жойларда бир талай ишлар қилинди. Аммо, Навоий район халқ маорифи бўлими (мудири Анатолий Ўроқов) обком қарорини бажармай келаётир.

Яқинда ўтказилган текширишда маълум бўлишича, мавжуд 152 боғча ва яслилардан 93 таси уйларда, 59 таси дала шийпонларида жойлашган. Барча колхоз, совхозлардаги боғча-яслилар етарли ўйинчоқлар, ўқув қуроллари, кўргазмали материаллар билан таъмин этилмаган. Тарбиячиларнинг билим савияси паст, болаларга бериладиган овқатларнинг хили кам. Райондаги 9 та хўжаликнинг бирортасида ҳам доимий боғча ва ясли ташкил қилинмаган. Навоий номли колхоз (раиси Ражаб Бобоев) бир неча йилдан буён мактаб, боғча-ясли қуришни чўзиб келяпти. «Социализм» колхози (раиси Бобоқул Туробов) ҳам бу ишга панжа орасидан қараб келмоқда.

Навоий районидаги бу ночор аҳволни область партия комитети шу йил 13 июлда қараб чиқиб, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан қарор қабул қилган эди.

Биз мазкур қарорнинг қандай амалга оширилаётгани билан қизиқдик:

— Анатолий Ҳасанович, обкомнинг қароридан ҳабарингиз борми?

— Бор. Қарорни олганимизга анча бўлди. Вақти-соати билан бажарамиз-да.

— Қачон вақтингиз бўлади?

— Нима десам бўлади. Мен бу ҳақда махсус буйруқ чиқардим. Албатта, бажарамиз...

Қўлимизда Навоий район халқ маорифи бўлимининг мудири А. Х. Ўроқов томонидан чиқарилган буйруқ турибди. Унда жумладан шундай дейилади:

«... Боғча ва яслиларда болаларга бериладиган озиқ-овқат турли хил бўлишига ва нормага тўғри келишига эришилсин!.. Ушбу буйруқнинг бажарилиши халқ маориф бўлимининг советларида доимий муҳокама қилиб бориш методист ўртоқ Исмоиловага топширилсин!»

Ушбу буйруқ чиққандан кейин кўп вақт ўтмай Навоий районидаги Ленин номли колхоздан редакцияга қуйидаги мазмунда шикоят тушди:

«...Колхозимизнинг боғча мудираси М. Шодиева боғча-яслига мудир бўлгандан буён болаларнинг нонини «туя» қилади. Ўйинчоқларни фақат Шодиеванинг ўғил-қизлари ў й н а й д и. Боғча ҳисобидан чойнак-пиёла оляпти. Бу ишларни районо мудири Анатолий Ҳасанович Ўроқовнинг кўзи кўрмаяпти. Навоий район партия комитети ва унинг бюроси мактаблар ҳамда болалар муассасаларига юзаки раҳбарлик қилмоқда. Мактаб ва маориф ҳаётига доир масалалар бюрода онда-сонда муҳокама этилса-да, бироқ қабул қилинган қарорларнинг ижроси учун астойдил курашилмайди».

Бундан беш йил муқаддам Ленин номли колхозда 520 ўринли ўрта мактаб биноси қурила бошлаган эди. Район партия, совет ташкилотлари, халқ маорифи органлари раҳбарларининг масъулиятсизлиги туфайли мазкур бино ҳамон битмай турибди. Мактаб директори Ҳосият Умарова район раҳбарларининг ношудлигидан фойдаланиб, мактаб учун ажратилган 600 дона шиферни ўз томига ишлатган. Шунингдек, ёғоч, тахта, цемент сингари қурилиш материалларидан шахсий манфаати йўлида фойдаланишга уринган. Халқ назоратчиларининг активлиги туфайли бунинг олди олинди. Худди шунга ўхшаш фактларни «Коммунизм», «Нарпай» хўжаликларидаги мактаблар қурилишида ҳам кўриш мумкин.

Навоий район халқ маорифи бўлими ўз камчиликларини ниқоблаш мақсадида, мавжуд мактабларни янги ўқув йилига тахт қилиб қўйдик, деган сохта рапортга қўл қўйиб юборди. Аслида ҳали мактаблар ремонти, болалар боғча-яслиларини созлаш, ўқувчиларни дарсликлар билан таъминлаш, мутахассисларни жойига қўйиш ва уларни иш билан таъминлашда жиддий камчиликлар мавжуд. Бошланғич синф ўқувчиларини дарсликлар билан таъминлаш ўлда-жўлда.

Мактаб иши — умумхалқ ишидир. Сентябрь яқинлашиб келяпти. Бу йил областда 32 минг ўғил-қиз биринчи синфларга тортилади. Ўқитувчилар сафига 300 дан ортиқ муаллим келиб қўшилади. Аммо, областдаги 100 га яқин мактаб ҳали ремонт талаб бўлиб турибди. Ўқитувчиларнинг уй-жойларини ремонт қилиш плани ҳам барбод бўляпти. Доска, парта, стол, стуллар ремонти туғалланган эмас. Фан кабинетлари созланмаган. Областда турли фанлар бўйича 400 га яқин ўқитувчилар етишмайди. Бу соҳаларда область партия, совет ташкилотлари томонидан қабул қилинган қарорлар жойларда муваффақиятли амалга оширилиши керак.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

КОММУНИСТЛАР ЕТАКЧИЛИГИДА

Шу кунларда Москва районининг колхоз ва совхоз далаларини айланган киши пахтадан мўл ҳосил олиш учун қизғин кураш бораётганини кўради. Ҳосилга-ҳосил қўшишнинг ҳал қилувчи ойи — августнинг ғанимат ҳар кун, ҳар соатини самарали ўтказишда айниқса коммунистлар бош-қош бўлмоқдалар.

Район партия комитети ва унинг бюроси КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларига жавобан мўл пахта ҳосили етиштириш учун ҳамма чора-тадбирларни кўраётир, коммунистларнинг авангардлик ролини янада ошираётир.

Район партия комитетининг бюро қарорини амалга ошира бориб, «Ленинизм», «Правда», «Правда Востока», «Москва», «Партия XXII съезди», «Коммунизм» колхозлари партия ташкилотлари ва правлениелари ғўза қатор ораларига ишлов бериш ва суғориш ишларини янада яхшиладилар. Ҳозир бу хўжаликларда сувнинг ҳар томчисидан тежаб-тергаб фойдаланилмоқда. Суғориш сифатига алоҳида эътибор берилиб бамаслаҳат иш кўрилмоқда.

Мана бир мисол: «Правда» колхозининг Фозилжон Иброҳимов бошлиқ бригадасида кўпчилик майдондаги ўсимлик сувсизликдан ривождан қолаётган эди. Колхоз партия ташкилоти ва правлениеси биргаликда кенгайтирилган йиғилиш ўтказди. Унда коммунистлар, комсомоллар, тажрибали деҳқонлар ўзаро кенгашдилар. Йиғилиш қарорига мувофиқ, бригада ерлари яқинидан ўтадиган Катта Фарғона каналига иккита насос ўрнатилди. Бу канал сувидан миришкор сувчилар эгатларга об-ҳаёт тарамоқдалар.

Ҳар қандай ишнинг муваффақияти коммунистларнинг тажриба ва ташаббусига боғлиқ. «Ленинизм» колхози партия ташкилоти коммунистларнинг ғайрат ва ташаббусларини қўллаб-қувватлаб боради. Коммунист Юсуфжон Юнусов суғориш сифатини яхшилаш юзасидан ташаббус бошлади. У ғўзани кеча-кундуз мириқтириб суғориш учун икки сменада ишлашни таклиф қилди. Бу ғоят яхши самара берди. Эндиликда сувнинг исроф бўлишига йўл қўйилмаяпти. Ўсимлик най усулида қондириб суғориляпти.

Партия ташкилотлари сувчиларга қулай шарт-шароит яратилишига алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар. Ҳар бир сувчи этик, кийим-бош, фонарлар билан таъминлаб турилгани, улар учун иссиқ овқат ташкил қилингани иш суръати ва сифатини оширишда муҳим роль ўйнамоқда.

«Правда Востока» колхози партия ташкилоти ўз йиғилишларида агротехникага оид масалаларни тез-тез муҳокама қилиб боради. Йиғилишларнинг бирида дўл уриб кетган 381 гектар ғўзани сифатли парвариш қилиш масаласи кўрилди. Район партия комитети бу масала юзасидан колхоз партия ташкилоти ва правлениесига яқиндан ёрдам берди. Қўшни колхозлардан ишчи кучи ва механизация келтирилди. Натижада дўл урган ерлардаги ниҳоллар баравж ғўзалар қаторига етказиб олинди.

Район колхоз ва совхозларида ғолиблар учун кўчма Қизил байроқ таъсис этилганлиги ажойиб самаралар бермоқда. Масалан, «Партия XXII съезди» колхозини олайлик. Коммунист Эргашбой Ҳакимов ва Икромиддин Бурхонов бошлиқ бригадалар ишда энг юксак кўрсаткичларга эришганликлари учун колхознинг кўчма Қизил байроғини ва пул мукофотини олишга сазовор бўлдилар.

Район меҳнаткашлари янгиариқликлар ташаббусига қўшилиб, гектаридан 28 центнер ҳосил етиштиришга аҳд қилдилар.

А. РАҲИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

АХБОРОТ

ФАРҒОНА

ТЕМИРЧИНИНГ УЧ ҚИЗИ

Олтиариқлик Музаффар темирчи ўз умрида Марғилон ва Қўқондан нарига ўтмаган эди. Бугун унинг қизи — «Ўзбекистон» колхози чорвачилик фермасининг мудири Турсуной Раҳмонова жаҳонгашта. Дунёнинг ярмини айланиб келди. Мозамбик, Александрия, Греция, Стамбул, Судан, Порт-Саид, Занжибар, Қоҳирада бўлди.

— Мен меҳнатни қадрладим, — дейди Т. Раҳмонова, — халқим, партия, Ватаним мени қадрлади. Кўксимга «Ҳурмат Белгиси» ордени тақиб қўйди. Бундай орден сингилларим Қурбоной ва Ёдгорда ҳам бор.

Илгари бир депара билган темирчининг қизларини бугун дунё билияпти. Уч қизи «Ҳурмат Белгиси» орденининг кавалери.

ДАРД КЎРМАГАН ОДАМ

Жўрабой отанинг катта қизи Салима буви 75 ёшда, кенжаси Муҳаррамой 65 ёшга тўлди. Онахонларнинг қутлуғ ёшларини нишонлашга отанинг 68 невара, эвара, чеваралари тўпланди. Маросимнинг бошқарувчиси Жўрабой отанинг ўзи бўлди. Ленинград районидаги «Ленинобод» колхозида яшовчи бу табаррук ота ҳозир 108 баҳорни кўрди.

— Падари бузрукворимиз 116 йил умр кўрганлар, — дейди Жўрабой ота. — Мен инқилобда 55 ёшда эдим. Ҳозирга қадар қўлимдан кетмон тушмайди. 36 ёшимда бир марта тобим айниганини эслайман. Ундан бери саломатлигимдан шикоят қилмайман.

Отанинг фарзанди, невара, чевара, эваралари кўп.

МАРҒИЛОН МЎЪЖИЗАСИ

Ўзбек атласи етти турда товланади. Марғилон «Атлас» фирмасининг биринчи филиалидаги Усмон Иброҳимов бошлиқ бригада аъзолари атласнинг яна уч хил нусхасини яратишди. Бу атлас машҳур «Гулинамашшом» дан қолишмайди. Бригада атласчилари шу кунларда 1971 йилнинг охирги ойлари ҳисобига меҳнат қилишмоқда.

ҚИРГУЛИ КИНОТЕАТРИ

Фарғона шаҳридаги Нурхон ва Марғилондаги Увайсий номли кинотеатрлар қаторига яна бир кенг экранли кинотеатр қўшилди. Янги қурилган «Дўстлик» кинотеатри Қиргули посёлкаси аҳолисига тортиқ қилинди.

РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ

Марғилон шаҳрида кийим-кечакларни кимёвий тозалайдиган янги «Озода» фабрикаси фойдаланишга топширилди. Фабрикада асосий жараёнлар автоматлашган ва механизациялашган. У қардош социалистик мамлакатлар — Чехословакия ва Германия Демократик Республикасидан келтирилган асбоб-ускуналар билан жиҳозланган.

Корхона бир сменада 575 килограмм кийимни тозалаб чиқаради. Илгари шу миқдордаги ишни бажариш учун юздан ортиқ киши иштирок этарди. Эндиликда уни атиги 16 ишчи уддалаётир.

МИНГ БОЛАНИНГ ОНАСИ

Охунбобоев районидаги «Иттифоқ» колхозининг аъзоси Раҳбархон Хўжақулова олтинчи фарзандини онаси бўлди. Худди ана шу фарзанд Ёзёвон туғруқхонасининг акушеркаси Хожархон Мамажонованинг мингинчи чақалоғи ҳисобланади. Хожархон опа 20 йилдан бери акушерка. Бу давр ичида у минг болага доялик қилди.

А. ЭШОНОВ, «Совет Ўзбекистони» мухбири,
С. ОДИЛОВ, «Коммуна» газетасининг ходими.

КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олайлик!

МАМЛАКАТГА КЎПРОҚ ПАХТА БЕРАМИЗ

ШАҲРИСАБЗ РАЙОНИДАГИ ЭНГЕЛЬС НОМЛИ КОЛХОЗ ЯНГИ РЕЗЕРВЛАРНИ ИШГА СОЛМОҚДА ◆ БУ ЙИЛ ПЛАНДАН ТАШҚАРИ КАМИДА 1750 ТОННА ПАХТА, ЮЗЛАБ ЦЕНТНЕР САБЗАВОТ, МЕВА ВА БОШҚА МАҲСУЛОТЛАР ЕТИШТИРИЛАДИ ◆ ЯНГИ БЕШ ЙИЛЛИКДА ХЎЖАЛИК ЭКОНОМИКАСИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШ УЧУН ШАРТ-ШАРОИТЛАР ВУЖУДГА КЕЛТИРИЛМОҚДА.

Колхозимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини турмушга муваффақиятли равишда татбиқ этиш учун қатъият билан кураш олиб боришяпти. Пленум қарорларида қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш йўллари белгилаб берилди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Қарши чўлини ўзлаштириш ва суғоришни тезлаштириш ҳақидаги қарори колхозимизда катта қониқиш билан кутиб олинди. Қарши чўлида гуллаб-яшнаган воҳа, пахтачиликнинг йирик зонаси вужудга келтирилади. Дондаги «Золотаревский» совхози ва Киевдаги Жданов номли колхоздан намуна олиб, хўжалигимизда партиянинг навбатдаги съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақа кенг қулоч ёймоқда.

Пахтачилик — колхоз ишлаб чиқаришининг асосий тармоғи ҳисобланади. У юксак суръатлар билан ривожланмоқда. Бу йил 1850 гектар майдонда ана шу асосий экин етиштириляпти. План бўйича 5250 тонна пахта етиштиришимиз лозим. Колхозчиларимиз ўз имкониятларини чамалаб кўриб, ялпи ҳосил миқдорини 7000 тоннага етказиш ва давлатга сотишга қарор қилдилар. Колхозимизда ғўза яхши ўсяпти.

Пахтачиликни кенг механизациялаш, маҳаллий ва минерал ўғитлардан яхши фойдаланиш туфайли ҳосилдорлик йил сайин ошмоқда. Масалан, 1966 йили пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил олинган бўлса, бултур бу кўрсаткич 33,8 центнерга етди. Бу йил ҳар гектар ердан камида 35 центнердан пахта териб олишни мўлжаляпмиз.

Колхозимизда «оқ олтин»дан мўл ҳосил олишнинг ҳақиқий усталари ўсиб етишди. Х. Холмўминова, У. Ҳатамов, Д. Туропов, Т. Худойбердиев, Н. Хуррамовлар бошлиқ бригадаларда ҳар йили гектаридан 36-40 центнердан ҳосил олиняпти.

Бизда пахтачиликдаги барча асосий ишлар механизациялаштирилган. Колхозда етарли миқдордаги тракторлар ва бошқа машиналарга эга бўлган парк бор. Бу йил биз пахта териш агрегатлари билан барча ҳосилнинг 60 процентини териб олишни назарда тутмоқдамиз. Бунинг учун зарур бўладиган техника ҳозирнинг ўзидаёқ тайёр ҳолга келтириб қўйилди.

Беш йиллик мобайнида деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа хил маҳсулотларини етиштириш ҳам сезиларли даражада кўпайди. Биз бу йил давлатга 100 тонна гўшт, 350 тонна сут, 220 тонна сабзавот сотдик. Олинган мажбуриятлар мувафақиятли бажариляпти. Колхозимиз давлатга дон сотиш планини районда биринчилар қатори бажарди.

Биз юқоридаги каби муваффақиятларга партия ва давлат қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ҳақида муттасил ғамхўрлик қилаётганликлари, деҳқончилик ва чорвачилик маданиятини ошириш натижасида эришдик. Хўжалигимизда кейинги даврда ерларни суғориш, текислаш, суғориш тармоқларини реконструкция қилиш бўйича катта ҳажмдаги ишлар бажарилди.

Эришилган бу муваффақиятлар бизни қувонтирмоқда. Бироқ колхоз ишлаб чиқаришининг имкониятларидан ҳали тўла фойдаланмаётганлигимизни яхши биламиз. КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми эътиборимизни ана шунга қаратди, қишлоқ меҳнаткашларини олға томон тез ҳаракат қилиш программаси билан қуроллантирди. Биз ана шу программани амалга оширишга қатъий қарор қилдик.

Ҳозир колхозимизда ишнинг қизғин палласи. Пахтакорлар ғўза парваришини тугалламоқдалар, пахта учун курашда энг масъулиятли давр бўлган ҳосил йиғим-теримига ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Чорвадорларимизнинг ҳам қўли-қўлига тегмаяпти. Улар чорва молларининг навбатдаги қишловини намунали ўтказиш ҳақида ўйламоқдалар. Озуқа жамғариш плани анча ошириб бажарилди ва бу соҳадаги иш давом эттириляпти.

Сабзавоткорлар ва соҳибкорларимизнинг ҳам иши ҳозир қизғин. Улар бу йил 600 тоннага яқин сабзавот, полиз экинлари маҳсулоти, узум ва мева етиштириш мажбуриятини олганлар ва ҳозир ўз ваъдаларини шараф билан бажариш учун интилмоқдалар.

Хўжалигимизнинг барча меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ мусобақасига актив қўшилдилар. Яқинда бизда умумколхоз йиғилиши бўлиб, унда ишимизнинг аҳволи муҳокама қилинди. Барча ишлаб чиқариш топшириқлари бажариляпти. Бироқ колхозчиларимиз КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларига амал қилиб, янги резервларни аниқладилар, янада яхшироқ меҳнат қилиш учун ватанпарварлик интилишига ҳақида катта қизиқиш билан гапирдилар. Бригадалар ва фермаларда зарбдор вахта эълон қилинди. Биз КПСС XXIV съезди шарафига қабул қилган мажбуриятларимизда бу йил меҳнат унумдорлигини пландагига нисбатан ўн процент оширишни, рентабеллик даражасини умуман хўжалик бўйича икки процент кўтариш ва уни 23,8 процентга етказишни назарда тутмоқдамиз. Механизаторларимиз, бутун колхоз аҳли барча машиналардан юқори унум билан фойдаланиш учун курашмоқдалар. Биз ўз олдимизга ҳар бир агрегат билан бажариладиган иш нормасини ошириб адо этиш, тракторлар, пахта териш агрегатлари ва бошқа хил машиналарнинг хизмат қилиш муддатини узайтиришга эришиш вазифасини қўйдик. Чорвачиликдаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялашга [...] дорда маблағ ажратилмоқда. [...] нинг ўзидаёқ гўшт ва сутнинг [...] хини пландагига нисбатан тўрт [...] камайтириш назарда тутилмоқда.

Колхозимиз партиянинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш соҳасидаги қарорларини амалга ошира бориб, комил ишонч билан олға бормоқда, қишлоқ меҳнаткашларининг фаровонлиги ўсмоқда. Бундан бир неча йил илгари хўжаликнинг пул даромади ярим миллион сўмдан ошмас эди. Ўтган йили эса у 3 миллион 333 минг сўмни ташкил этди. Шу туфайли қишлоқ хўжалик машиналари паркидаги механизмлар сони йил сайин кўпаймоқда, кенг миқёсда қурилиш ишлари олиб бориляпти, колхозчиларнинг меҳнатига тўланаётган ҳақнинг миқдори ошяпти. Фақат беш йиллик мобайнида колхоз бир неча ўнта трактор, еттита автомашина, 25 та пахта териш машинаси ва дон комбайни сотиб олди. Шундай қилиб, келгуси беш йилликда хўжалик ва маданий қурилишда, колхозчиларнинг фаровонлигини юксалтиришда янги муваффақиятларга эришиш учун ишончли замин вужудга келтирилди.

Колхозчиларимиз жонажон Коммунистик партиянинг съездига меҳнат совғалари тайёрламоқдалар. Биз ана шу шонли воқеани янги муваффақиятларга эришган ҳолда кутиб оламиз.

Қ. ҲАҚБЕРДИЕВ — колхоз раиси, Т. ҲАЙДАРОВ — партия комитетининг секретари, А. БОБОҚУЛОВ — бош агроном, Н. НОРОВ — бош зоотехник, М. ОЧИЛОВ — бош экономист, У. ХАТАМОВ — бригадир, Т. ҲАМИДОВ — қурувчи, Б. УМБАРОВА — сигир соғувчи.
Ўзбекистон ССР, Қашқадарё областидаги Шаҳрисабз райони.
(«Сельская жизнь», 21 август).

КОММУНИСТ Жумамурод Рўзимов билан моҳир механизатор Аҳмаджон Ёқубовлар Хоразм область, Гурлан районидаги «Ўзбекистон» колхозида ишлашади. Меҳнатда ҳаммага ўрнак бўлаётган бу механизаторлар ўз агрегатларини теримга шай қилиб қўйдилар. Суратларда: Ж. Рўзимов (тепада) ва А. Ёқубовларни (пастда) кўриб турибсиз.

И. Исмоилов фотолари.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ХЎЖАЙЛИЛИК ХЎЖАКЎРСИНЧИЛАР»

Газетанинг шу йил 4 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада Хўжайли район колхоз ва совхозларида ғўза парваришида жиддий нуқсонларга йўл қўйилаётгани, техника воситаларидан етарли фойдаланилмаётгани танқид қилинган эди.

Мақола юзасидан Хўжайли район партия комитети текшириш ўтказган. Текширишда мақолада келтирилган фактлар тасдиқланган. Текшириш якуни райкомнинг бюросида колхоз, совхозларнинг раҳбар ходимлари, бош мутахассислари ва бригадирлари иштирокида муҳокама қилинган.

Бюро ғўза парваришини жадаллатиш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаган. Бошланғич партия ташкилотларига ишчи ва колхозчилар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишни кучайтириш, социалистик мусобақа натижаларини якунлаб бориш вазифаси топширилди.

Ҳозирги кунда агитаторлар бригадаларда КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг материаллари юзасидан суҳбатлар ўтказяптилар.

БОБО

(ОЧЕРК)

Регар районидаги Ленин номли машҳур колхоз ўрни бундан қирқ йил муқаддам юракни увиштирадиган тўқайзор эди. 1929 йили Ўзбекистон оқсоқоли Йўлдош Охунбобоевнинг ташаббуси билан бир гуруҳ фарғоналиклар шу тўқайзор ўрнида пахта ўстиришга бел боғладилар. Мирзаали бобо Юнусов ўша мард фарғоналикларга бош бўлиб келганди...

* * *

Бу йил биринчи синфда ўқишга тайёрланаётган Илҳомжоннинг тили ширин. У ўзбек тилини тожик талаффузи билан, тожикчани эса ўзбек талаффузи билан бирам ширин сўзлайдики, завқ қиласиз. Биз Илҳомжон билан Регарни айланиб юрибмиз. Бу ширин болага ҳамма суқланиб қарайди. Кўплар уни танийди:

— Э-э, бобонинг набираси Илҳомжон-ку!.,

Ҳа, унинг бобоси Ҳисор водийсида машҳур. Бу водийга чигитни Фарғонадан яктагига тугиб келтирган унинг Мирзаали бобоси эди. Бу водийда гектаридан 87 центнердан ҳосил олган унинг отаси Асқарали бўлади. Лекин Илҳомжоннинг бу шуҳрат билан иши йўқ. У ўзининг кичкина ҳаётида энг катта «қаҳрамонликка» тайёрланяпти: ҳадемай мактабга боради!

— Энди юринг, сизни бобомнинг олдига олиб бораман, —деб қолди Илҳомжон мактабдан чиққач. — Ўзбекистондан келганлар бобомни зиёрат қилмай кетишмайди.

Илҳомжон бизни Заркамар қабристонига бошлаб кетди. Мана, қишлоқ қабристони. Бола бу ерга тез-тез келиб тургани маълум, у мозор ўртасидаги йўлакдан ҳеч адашмай бобосининг қабри томон илдам борарди.

— Ассалом, бобои азиз, — бола катталарга хос улуғворлик билан бош эгди-да, беғуборлик билан қўлини кўксига қўйиб, таъзим қиларкан, қабр пойига чўкка тушди. Сўнгра кипригига илиниб турган мунчоқ ёшларини артди. Қабр тошига ўйиб битилган ушбу сўзларни ўқидик: «Бу бир парча ерда минг-минг парча ерни боғ қилган фарғоналик Мирзаали Юнусов, унинг ёнида фарзанди Маҳмуджон дафн этилган». Илҳомжонга бу лавҳа ёд, у кўзини очмай ўқийди. Ҳар сафар бобосини зиёрат қилгани келганида у айтган ҳикояни эслайди. Ҳар бир нотаниш кишига «Билсангиз, болам...» деб бошлангувчи бу ҳикояни оқизмай-томизмай худди бобоси каби сўзлаб беришга уринар ва бунинг уддасидан ҳам чиқарди.

— Билсангиз, болам, йигирманчи йиллар — кўп оғир йиллар эди... — бобосидан қайта-қайта эшитган ҳикоясини бошлайди Илҳомжон. Ана бобоси ҳам суюкли набирасини руҳлантириб: «Айтавер, меҳрибоним, худди шундай бўлганди» деяётгандек кўз ўнгида тирик турибди.

— Билсангиз, болам, йигирманчи йиллар кўп оғир йиллар эди,— деб ҳикоя қилганди унинг бобоси. — Биз Йўлдош Охунбобоев билан икки қўшни қишлоқда туғилиб ўсдик. Камбағалнинг дўст бўлиши осон дейдилар. Йўлдошали билан бир қарич болалигимиздан, жўра эдик. Ҳозир, ўша биз туғилган Янгиқўрғон қишлоғи Охунбобоев номи билан аталади. Ана шу Янгиқўрғонда дастлаб колхоз тузиб, янги хўжаликни тетапоя тебратиб турган йилларимизда Йўлдошали мартабага миниб, юртга отахон бўлиб кетди. Имкони бўлди дегунча, йилда икки-уч марта қишлоғимизга келиб турар, аскиянинг шайдоси эмасмиди, узоқдан бир гап ташлаб келарди. Шундай учрашувларимизнинг бирида, Йўлдошали яқинда Тожикистондан қайтган экан (ўша йиллари Тожикистон Ўзбекистон составида Автоном республика эди), Ҳисор водийси ҳақида гап очиб қолди:

— Ҳисор водийси келгусида жаннатдай жой бўлиши керак, — деб қолди Йўлдошали, — Ҳозир республикамизнинг ҳамма жойларидан билагида куч-ғайрати бор йигитлар шу водийга бориб ишлаб, тожик дўстларимиз билан бирга янги ерлар очишга шайланишапти. Қани энди менинг ҳам ҳамшаҳарларим, ҳамқишлоқларим...

— Хўш, хўш — дедим ўшанда Йўлдошалининг фикрини билолмай, — ҳамқишлоқларинг сен учун нима қилиши лозим бўлса, ҳаммасини қилади.

— Қиладими? — қатъий сўради Йўлдошали. — Масалан, сен қиласанми?

Мен шунда, болалигимиздаги шўх дўстим, ҳозир эса юрт оқсоқоли бўлиб турган Йўлдошали нима ҳақида ўсмоқчилаётганини билмасдим-у, лекин, у бизни ўлимга юборса сўз қайтармай кетишимиз аниқ эди. Шунинг учун дадил жавоб бердим:

— Қиламан, ишон, Йўлдошали!

Шунда мен унинг кўзларига бир оғир ўй чўкканини кўрдим. У шунда бутун бир водийнинг тақдирини ўйлаётганини мен қаёқдан билай.

Охунбобоев батрак дўстидан ортиқ иқрорлик талаб қилгиси келмади шекилли, гапни лўнда қилди:

— Мирзаали, бўлмаса сен буни дўстларингга ҳам тушунтириб, кўр. Лекин айтиб қўяй, Ҳисор — бу Олтиариқнинг аския айтишадиган чойхона-боғи эмас, сен улардан машаққатларни яширмай, олдингизда оғир синовлар турганини айт. Рози бўлганларни ёнингга олиб, кўч-кўлонни тайёрлаб тур, келгуси якшанба от-улов юбораман, станцияда учрашамиз...

— Тоға, мени ҳам олиб кетасизми? — Маҳмуджон Охунбобоевга интизор термулиб қаради.

— Оббо, зийрак-ей, ҳаммасини эшитиб турувдингми-а, — Охунбобоев Мирзаалининг етти ёшли ўғилчасининг бошини силаб пешанасидан ўпди.—Албатта, сени олиб кетамиз-да. Ахир, отангга сен мададкор бўлмасанг, ким мададкор бўлади?

— Мен нима қилсам отамга мададкор бўламан, тоға? — Маҳмуджон ҳаммасини тезроқ билиб олгиси келарди. Охунбобоев уни эркалаб бағрига босди-да:

— Сен отангни мана шундай қаттиқ-қаттиқ ачомлаб турсанг бас, у шерланиб кетаверади, — деди.

Маҳмуджон отасининг пинжига кириб, уни бор кучи билан «ачомлай» бошлади. Мирзаали суюкли ўғлининг ширин қилиқларидан қувват олиб, қувончга тўлар, бундай дамларда у ўғлининг юзига юзини қўйиб шукур қиларди.

Охунбобоев бизни Горчаковода оташ аравага ўтқазди. Чипталаримизни қўлимизга тутқазиб, ҳамма билан хайрлашди-да, мени бир четга тортди:

— Энди биз сен билан тез-тез учраша олмаймиз, Мирзаали. Сал кун ўтмай аскияларингни ҳам соғиниб қоламиз. Хайр, дўстим, биродарим, яхши кунларда учрашайлик, соғ-саломат боргин...

Горчаководан йўлга чиққан поезд Ҳисор станциясига 20 кун деганда кириб келди. Эшелон станцияда бир тўхтаб олгач, охирги вагонини узди-да, Душанба томон йўлини давом эттирди. Ҳувуллаган Ҳисор станциясида эшелондан айрилиб қолган вагонча 12 уйли фарғоналик жой бўлганди.

— Бу қандай жой, Мирзаали. Бизни қаерга олиб келдингиз! — Кампирлардан бири бетоқатлик билан ғудурланди, — Эй, худо, уйимиздан илон чиқувдими-а?

Лекин унга ҳеч ким жавоб бермади. Ким нима ҳам деб жавоб қила оларди, Бу жойдаги машаққатлар ҳаммага олдиндан маълум эмасмиди, ахир. Янгиқўрғондай жаннат қишлоқни ташлаб, офатга талабгор бўлганлар шу вагонга чиқмаганмиди?

Номус ўлимдан қаттиқ. 1929 йил фарғоналиклар омоч билан тош тилиб, қўл билан ер тирнаб, ўзлари келтирган уруғдан 3 гектар ерга чигит экишди. Охунбобоев уларни ўз вақтида яхши огоҳлантирган экан, бу тўқайда бир туп ростмана дарахтнинг уруғи йўқ, кетмон дасталайин деса. Кетмон сопигача Фарғонадан келганди. Шу зайлда Регардаги чексиз тўқайнинг қоқ белида сўппайган ўн икки чайлада кун сайин, ой сайин тош лампа ҳар тун бир чимдим баландроқ пирпираб бораверади.

Регар тўқайида зўр «жанг» борарди. «Жанг» эса қурбонсиз бўлмайди, дейдилар. Ким билади, тақдир эканми, биринчи қурбон Мирзаалининг чекига тушди...

Мирзаали янги тузилаётган пахта ширкатининг ташвишлари билан банд. Ҳа, демай, Регарга келганларига ҳам бир йил тўлади. Бултур 3 гектар ердан 4 центнердан ҳосил олишди. Бу Ҳисор водийсида ўртача ҳосил саналади. Бу йил водийга фарғоналиклардан яна юзлаб хўжаликлар келаётган эмиш. Баъзилар Вахш водийсига ҳам боришаётган эмиш. Энди Мирзаали ва унинг дўстлари фарғоналиклар нималарга қодир эканлигини меҳнатда кўрсатишлари керак. Қолаверса, Охунбобоевдек дўстининг умидларини оқлаши керак-да.

Фарғоналиклар каттадан-кичигигача тўқайга ҳужум бошлашди. Болалар, хотин-халажлар тўқайга ўт қўйишар, эркаклар эса бўри, чиябўри қувиб, илон ўлдирар, орада қўл бўшаса омочга ёпишишарди. Кутилмаганда бахтсизлик рўй берди. Бир тўда болаларни эргаштириб, тўқайга ўт қўйиб юрган Маҳмуджон чинқирганча беҳуш йиқилди. Атрофдаги болалар қўрқиб қочишди. Бир кир нарида қўш ҳайдаётган Мирзаалининг қулоғи остида нимадир портлагандай бўлди, тўқайга отилиб кирди. Эвоҳ, даҳшат! Мана тили ширин дўмбоғи кўкариб кетган, букилганча карахт ётар, оёғига ўралган қоп-қора илон тилини чиқарганча ярим кўтарилиб, энди Мирзаалига ташланишга шайланарди. Тоғ илони, хавфли илон! Бу даҳшатли манзарадан бутун танаси олов бўлиб кетган ота бир ҳамлада илонни қандай чангаллаб олганини билмасди. Ҳайриятки, унинг заҳарли халқуми дарғазаб сиқилган панжалар чангалига тушди. Илон жон ҳайбатида билакка ўрала бошлади. Бир зумда икки-уч ўралиб олди. Ғазабдан кўзларига қон қуйилган ота билагига чир айланаётган совуқ илонни бир оддий қора тасмадек тишига яқин келтирди-да, бир ғажиганида икки-уч узиб ташлади, сўнг забт билан тепиб заҳарли бошини ерга киритди. Буларнинг ҳаммаси бир неча дақиқа ичида бўлиб ўтди. Кейин, энтикиб-энтикиб сўнгги нафас олаётган фарзандини даст кўтарди-да, қаёққа юришини билмай бир зум қотиб қолди. Қачондир, Ҳисор станциясидан нарида, Шаҳринов деган жойда бир доктор бор эмиш деб қулоғига тушганди, ҳозир эсига шу келди-ю, жигаргўшасини опичлаганча шу томонга чопди. Лекин эртасига ранглари оқарган, кўзлари тинган ҳолда фарзанд жасадини кўтариб тўқайга кириб келди...

Илҳомжон шу ерга келганда, беҳос овозининг вазмин оҳангини йўқотди, лаблари титраб кетди. «Э, бунча ширин, бунча ақлли бола», — деяман ўзимга ўзим. Балки, Маҳмуджон ҳам шундай ширин, ёқимтой бўлгандир. Мен шу хаёллар билан Илҳомжоннинг оппоқ қўлчаларидан ушлаганча орқамга қайрилиб қарайман: анча наридан Заркамар қабристони ва ундаги ота-боланинг қўш қабри кўриниб турибди. Назаримда, Регарнинг икки қаҳрамони шунда топишгандек. Мана, қанча машаққатлар билан тўқайларни чекинтирган ота-бола бир парча ерга каноат қилиб ётишибди. Улар ёнида Мирзаали бобо билан Регарга бирга келган, ошини ошаб, ёшини яшаб вафот этган Тўйчи бобо, Маматқул бобо, Тўхтамат бобо ва бошқалар мангу уйқуга чўмишган. Мирзаали бобо билан дастлабки поездда бирга келган, тўқайларда мардона меҳнат қилганлардан бир неча киши эса, чунончи, Акбарали бобо, Алиқул бобо, Олом бобо, Камол бобо, Тойиб боболар ҳаёт, фаровон турмуш нашъасини сурмоқда. Уларнинг кўпчилиги юксак мукофотлар билан тақдирланишган. Тойиб бобо Тўйчиев Социалистик Меҳнат Қаҳрамони. Мирзаали бобо шу колхозда Йўлдош Охунбобоевни бир неча марта кутиб олди. Улар бир йилда икки-уч кўришмаса, Йўлдош ота ўзи йўқлаб келаверар ва эски ҳазилини қўймас экан:

— Мирзаали, бормисан? Энди Ўзбекистонда янги чўллар очяпмиз, мабодо бормайсанми?—деб кулги қиларкан.

Мирзаали бобо эса унга жавобан:

— Регар менинг ватаним бўлиб қолди, Йўлдошали, — дер экан. — Мен бу ерларнинг ҳар бир гиёҳига тер тўкдим, ҳар бир қарич ерини тирноқларим қонталаш бўлиб очдим. Бу ерга мен тўнғич фарзандимни кўмдим, энди ўзимнинг хоким ҳам шу ерда қолади.

Ана, Мирзаали бобонинг кенжа авлодидан яна бири — Илҳомжон мактабга йўл олмоқда. У қанчалар бахтиёр! Назаримда, уни бу бахт сари мард бобоси етаклаб бораётгандай...

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.
Ҳисор водийси.

Кооператорлар ТАШАББУСИ

Андижон областининг Бўз райони кооператорлари партиямиз XXIV съезди шарафига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилишди. Район матлубот жамияти ва «Мингбулоқ» ҳамда «Улуғнор» совхозлари ишчилар кооперативи коллективлари йиллик планни товарообороти бўйича 24 декабргача бажариш, пландан ташқари 200 минг сўмлик савдо қилиш мажбуриятини олдилар.

Бўз райони кооператорлари қишлоқ аҳолисига савдо хизмати кўрсатиш ишларини тағин ҳам яхшилаш тадбирларини белгилаб олишди. Ҳар бир савдо корхонаси ва умумий овқатланиш тармоғининг планларни ортиғи билан бажаришига эришилади. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари сотишни ташкил қилиш тағин ҳам яхшиланади. Бундай маҳсулотлар билан савдо қиладиган тармоқлар 9 тага кўпайтирилади ва йиллик планга қўшимча 23 минг сўм савдо қилинади. Китоб савдосини яхшилаш мақсадида колхоз ва совхоз дала шийпонларида китоб сотиш ташкил этилади. Китоб савдосида оборот ҳажми 4 минг сўм оширилади, кутубхоначалар сони 350 тага етказилади.

Пахта йиғим-терими даврида колхоз ҳамда совхозларнинг барча дала шийпонларида сотувчисиз савдо қиладиган дўконлар очилади. Меҳнаткашлар учун автодўконлар орқали озиқ-овқат ва саноат моллари сотиш ташкил этилади. Бунда колхозчилар ва совхоз ишчиларининг буюртмалари ҳисобга олинади. Савдо корхоналаридан 24 таси ўз-ўзига хизмат қилиш усулида ишлашга кўчирилади. Барча аҳоли яшайдиган пунктларда нон ёпиб сотиш уюштирилади. «Ленин йўли» колхозида 30 ўринли ошхона ишга туширилади. Механик ҳайдовчилар ва пахта ташувчилар ана шу ерда овқатланишади.

Янги ўқув йили бошлангунча умумий таълим мактабларининг ҳаммасида буфетлар, ошхоналар очилади.

«Ўзбекбирлашув» правлениеси ва давлат савдоси ҳамда матлубот кооперацияси ходимлари касаба союзи республика комитети Бўз райони савдо ходимларининг бу ташаббусини маъқуллади, бошқа кооператив ташкилотларда кенг ёйишни тавсия этди.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

Чет элларда

ЯҚИН ШАРҚДА ЎТ ОЧИШНИНГ ТЎХТАТИЛИШИГА ДОИР

✦ ҚОҲИРА. (ТАСС). «Ижипшн газетт» Бирлашган Араб Республикасининг АҚШдаги манфаатларини ҳимоя қилувчи миссия бошлиғи А. Горбалнинг Вашингтонда берган баёнотини эълон қилди. А. Горбал таъкидладики, Бирлашган Араб Республикаси ўт очишни вақтинча тўхтатиш тўғрисидаги битимни ҳурмат қилиб келди ва бундан буён ҳам ҳурмат қилаверади. БАР Исроилнинг ушбу битимга ғов солишга қаратилган найрангларини диққат билан кузатиб турибди.

Бирлашган Араб Республикаси Яқин Шарқдаги танглик проблемасига конструктив ёндошмоқда ва ўзаро гинахонлик билан шуғулланиш ниятида эмас. Биз Яқин Шарқда тинчликни тиклашга қаттиқ аҳд қилганмиз, — деди А. Горбал.

✦ НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). АҚШ давлат департаментининг вакили баёнот бериб, унда гўё «ўт очишни вақтинча тўхтатиш тўғрисидаги битим кучга кирган даврда Сувайш канали зонасида «Ер-Ҳаво» классидаги ракеталарни олға суриш» тўғрисида «баъзи далиллар» бор деб даъво қилади.

Аммо, давлат департаменти вакилининг айтишича, «Американинг бу ҳақдаги маълумотлари узил-кесил эмас».

✦ ҚОҲИРА, (ТАСС). Қоҳирада чиқадиган ҳамма газеталар МЕН агентлигининг қуйидаги ахборотини эълон қилди: «Маҳаллий расмий доиралар Яқин Шарқдаги аҳвол тўғрисида АҚШ давлат департаментининг баёнотини АҚШ ҳукуматига кўрсатилаётган сионистик тазйиқнинг таъсири, шунингдек АҚШ ҳукумати шу тазйиққа қарши туришга қодир эмаслигининг далилидир, деб баҳоламоқдалар. Бирлашган Араб Республикаси Исроилнинг ҳозирги пропаганда кампаниясига ўз баҳосини бериб бўлди ва Исроил томонининг гинахонликларига ҳар сафар жавоб қайтаравермоқчи эмас.

Маълумки, Исроилнинг пропаганда кампанияси барча куч-қувватлар Яррингнинг БМТ Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрда қабул қилган резолюциясини амалга оширишга қаратилган миссияси муваффақиятга эришмоғига қаратилмоғи лозим бўлган айниқса ҳозирги кунда БМТ Хавфсизлик Кенгашининг шу резолюциясини бажаришдан бўйин товлашга тамоман мўлжаллангандир».

✦ АММОН. (ТАСС). Иордания ташқи ишлар министри Антон Аталла Исроил ҳукуматини БМТ Бош секретарининг Яқин Шарқдаги махсус вакили Г. Яррингнинг Яқин Шарқдаги тангликни бартараф этиш миссияси ишининг бошланишига тўғаноқ солмоқ учун иложи бўлган ҳамма ишни қилмоқда, деб айблади. Аталла яна айтдики, БАР ва Иордания ҳукуматлари Яқин Шарқда тинчликни таъминлаш чоралари тўғрисида олиб бориладиган музокараларнинг биринчи босқичи Г. Ярринг раҳбарлигида элчилар даражасида ўтсин, деган истакни билдирдилар.

«Биз ташқи ишлар министрларининг ҳозир бўлишини талаб қилмайдиган дастлабки проблемаларни аниқлаб олишга интиляпмиз, шундан сўнг масалаларнинг моҳияти билан шуғулланамиз», — деди Иордания ташқи ишлар министри.

✦ ПАРИЖ, (ТАСС). Франс Пресс агентлиги мухбирининг Тель-Авивдан хабар беришича, Исроилнинг ҳарбий вакили Исроилнинг реактив самолётлари Хермон тоғи районида Ливан территорияси устида 30 минут учиб юрганлигини маълум қилди.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

◆ САНТЬЯГО. Чили пойтахтидаги мактабларнинг 200 дан ошиқ муаллими 48 соатлик забастовка эълон қилди. Улар тўхтатиб қўйилган иш ҳақи тўланишини талаб қилмоқдалар.

«Эндеса» электр техника компаниясининг салкам 4500 ишчиси ҳам 48 соатлик забастовка ўтказди. Улар иш ҳақи оширилишини, турмуш кечириш ва меҳнат шароитлари яхшиланишини талаб қилдилар.

Сантьягодаги метрополитен қурувчилари ҳам шундай талаблар қўймоқдалар. Маъмурият жазо чоралари кўришга қарор қилди — касаба союз раҳбарларидан 5 киши ишдан бўшатиб юборилди.

Консепсьон шаҳридаги уйсиз оилалардан салкам 400 таси ўзига кулба қуриб олмоқ учун бўш ётган ерларни эгаллаб олди.

◆ БУЭНОС - АЙРЕС. Аргентинанинг Тукуман вилоятидаги бошланғич мактабларнинг муаллимлари 72 соатлик забастовка эълон қилдилар. Улар иш ҳақи оширилиши, турмуш ва меҳнат шароитлари яхшиланиши учун курашмоқдалар. Шу билан муаллимлар сўнгги ойда учинчи марта забастовка ўтказдилар.

◆ БОНН. Тиссен концернининг Эссендаги винтсозлик заводи ишчилари иш ҳақи оширилишини талаб қилиб икки марта қисқа муддатли забастовка ўтказдилар. Ишчиларнинг кураши муваффақият билан тугади. Корхона эгалари забастовка қатнашчиларининг қўйган талабларини қондиришга мажбур бўлдилар.

(ТАСС).

ҲУЖУМ ҚАЙТАРИЛДИ

ДОРУССАЛОМ, 21 август. (ТАСС). Мозамбик ватанпарварлари миллий озодлик кучлари назоратида бўлган районларда Португалия мустамлакачи қўшинларининг ҳужумини муваффақиятли суратда даф қилдилар. Мозамбик озодлик фронти қароргоҳининг бу ерда эълон қилинган ахборотида шу тўғрида гапирилади. Жанглар натижасида, дейилади ахборотда, португалиялик қотиллардан 387 киши ўлдирилди. Бундан ташқари икки ҳарбий самолёт ва икки вертолёт уриб туширилди. Мозамбик озодлик фронти қароргоҳининг ахборотида айтилишича, ватанпарвар кучлар бўлинмалари Мозамбикнинг янги районларини Португалия мустамлакачиларидан озод қилиш учун жанг ҳаракатларини муваффақиятли давом эттирмоқдалар.

Рассом ҳангомаси

— Ҳой, яхши қиз, ўтиринг, элтиб қўяман...
— Йўлингиздан қолманг, хира ака!

— Кап-катта одам уришгани уялмадингизми?
— Кўргилик экан, ўртоқ начайлик!..

— Марҳамат, нима олиб келай?
— Биринчисига жиндак совун, бир стакан иссиқ сув ва устара!

Расмларни А. Холиқов чизган.

ФАРМАЦЕВТИКАДАГИ ҚАРОҚЧИЛАР

ДЕҲЛИ, (ТАСС) Пойтахтда чиқадиган газеталар Индира Ганди ҳукумати дори-дармон нархини шу йилнинг 15 майида белгиланган даражагача қисқартиришга қарор қилганлиги ҳақида хабар берди.

Ҳукуматнинг бундай чораси, деб ёзади маҳаллий матбуот, мутлақо қонуний ва зарурийдир. Бунга сабаб шуки, Ҳиндистон фармацевтика компаниялари, шунингдек чет эл фармацевтика компаниялари дори-дармон нархларини назорат қилиш тўғрисида 15 майда эълон қилинган фармонга қарамай, ўз маҳсулотларини жуда юқори баҳода пуллашни давом эттиравердилар. Ҳиндистон матбуотининг хабар беришича, Американинг баъзи фармацевтика компаниялари чайқовчилик қилишгача бориб етди. Масалан «Главксо», «Цианамид компани» фирмалари ва бошқа фирмалар Ҳиндистонга нархи тахминан 80 миллион рупийлик тетрациклин келтиришган бўлса, шу антибиотик дорини сотишдан олинадиган фойда 800 миллион рупийга етди.

Ҳукуматнинг қарори, деб таъкидлайди матбуот, Ҳиндистоннинг миллий манфаатларига хизмат қилиши шубҳасиздир.

ТУ-114 Чукотка осмонида

АНАДИРЬ, 22 август. ТУ-114 ҳаво лайнери мамлакатдаги энг узоқ Москва — Анадирь авиа линияси бўйича биринчи марта ҳеч қаерга қўнмай учди. Самолёт осмонда 8 соат 50 минут парвоз қилди.

ТУ-114 лайнери август ойининг охиригача ва сентябрь ойида Анадирга яна бир неча бор сафар қилади. Янги йилдан бошлаб эса самолёт мунтазам равишда учиб турадиган бўлади. (ТАСС).

Ажойиботлар оламида

ФРАНЦИЯ. Ниццедаги Люксембург қирол галереясида дунёдаги энг оғир ва энг қимматбаҳо китоб намойиш қилинмоқда. Бу Жозеф Форенинг «Апокалипсис» китобидир. Унинг оғирлиги 210 килограмм, баҳоси эски пул ҳисобида 500 миллион франк. Муқоваси бронзадан ясалган бу китобни тайёрлаш учун 150 қўй териси керак бўлди. Китоб 75.550 олтин ҳарф билан битилган. Бу асарни яратиш устида жуда кўп машҳур рассомлар ва ёзувчилар уч йил давомида тадқиқот ишлари олиб бордилар.

Суратда: шу китобни галереяга келтириш пайти.

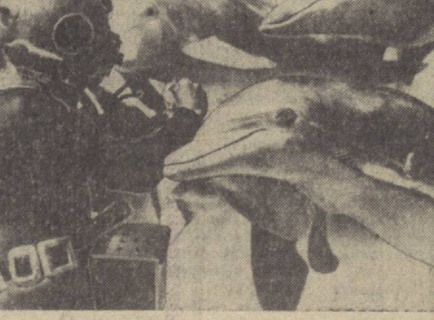

Дельфин инсонларга тобора қадрдонлашиб қолмоқда. Бу мулойим, содиқ, меҳрибон ва айни вақтда ҳазилкаш жониворлар инсонга яхши муносабатларини бир неча бор исбот қилган.

Калифорниядаги Мэринленде шаҳридаги машҳур океанарияда шу денгиз жониворлари диққат билан ўрганилмоқда.

Суратда: Океанария ходимларидан бири дельфинларни кўздан кечирмоқда. Кейстон — ТАСС фотолари.

Бугун — румин халқининг миллий байрами

РУМИНИЯ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Крайов машинасозлик заводи мамлакатнинг энг йирик саноат корхоналаридан биридир. Бу ерда ишлаб чиқилаётган дизель-электровозлар фақат Руминиянинг ўзида эмас, балки бошқа социалистик мамлакатларнинг пўлат йўлларида ҳам қатнамоқда. Суратда: завод ишчилари (чапдан ўнгга) Ф. Балтасу, П. Яну ва К. Нисулар навбатдаги электровознинг синов натижалари ҳақида суҳбатлашишмоқда. Аджерпресс — ТАСС фотоси.

УЛКАН ОДИМЛАР

Руминия Социалистик Республикасининг меҳнаткашлари бугун ўзларининг миллий байрамларини зўр тантана билан нишонламоқдалар. 1944 йилнинг 23 августида румин халқи Коммунистик партия раҳбарлигида Гитлер Германияси билан тил бириктирган ва мамлакатни ҳалокат ёқасига олиб келган Антонескунинг реакцион ҳукуматига қарши қўзғолон кўтариб, тарихий ғалабага эришдилар. Шунинг учун ҳам бу кун ҳар йили байрам қилинади.

Иккинчи жаҳон урушигача Руминия Европанинг энг қолоқ мамлакатларидан бири бўлиб, унинг аҳолиси ҳафтанинг ҳар икки кунини «нон» истеъмол қилмайдиган ва уч кунини «гўшт ёғ емайдиган» кунлар деб эълон қилишган эди. Саноатда эса аҳолининг фақат 7 процентигина ишлар эди.

Руминияда халқ ҳокимияти ўрнатилгач, румин халқи социализм йўлидан бориб, қисқа давр ичида жуда катта ғалабаларни қўлга киритди. Эндиликда Руминия 30 кунда урушдан олдинги бир йил мобайнида ишлаб чиқарилган саноат маҳсулоти ҳажмида маҳсулот тайёрламоқда. Руминия саноат юксалиши жиҳатидан дунёда олдинги ўринлардан бирига чиқиб олди. 1968 йилга келиб саноат маҳсулоти 1967 йилга нисбатан 11,6 процент ўсди. Нефть қазиб чиқаришда эса Руминия Европада 2- ўринга, жаҳонда 11- ўринга, табиий газ олишда жаҳонда тўртинчи ўринга, трактор ишлаб чиқаришда эса 10-ўринга чиқиб олди.

Бугунги кунда Лотру дарёсидаги электр станцияси, Галацдаги ва Георгиу-Деж номидаги металлургия комбинати, Питештидаги енгил автомобиль заводлари Социалистик Руминия саноатининг фахри ҳисобланади. Руминия тепловозлари ва тракторлари жаҳон бозорида шуҳрат қозонмоқда.

Социализм қуриш даврида Руминия қишлоқ хўжалиги тубдан ўзгарди. Мамлакат аҳолисининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган талаби тўла қондирилди. Румин халқи ўзининг чорак асрлик байрамини кенг нишонлаган 1969 йилда мамлакат қишлоқларида 99 минг трактор, 51,5 минг комбайнлар ишлади.

Руминия экономикасининг юксалиб бориши мамлакатда маданий революциянинг амалга ошишини янада тезлаштирди. 1956 йилга келиб саводсизлик бутунлай тугатилди. Руминияда ҳозир 50 га яқин олий ўқув юрти бор. Студентлар сони 1938 йилга нисбатан салкам 6 марта кўпайди.

Румин халқининг социализм қуриш ишига Совет Иттифоқи беғараз ёрдам кўрсатмоқда. Мамлакатда СССР ёрдами билан 90 дан зиёд саноат корхоналари қурилди ва қурилмоқда. Руминия билан СССР ўртасида савдо-сотиқ муносабатлари кенг йўлга қўйилган. Руминия ташқи савдо оборотининг 40 проценти Совет Иттифоқи ҳиссасига тўғри келмоқда. Ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстона алоқалар йилдан-йилга кенгайиб ва мустаҳкамланиб бормоқда.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг аъзоси бўлган Руминия социалистик қурилиш йўлида дадил одимлар ташлаб кундан кунга юксалиб бормоқда. Барча совет кишилари қардош румин меҳнаткашларининг улкан ютуқларидан чексиз қувонмоқдалар. Бугунги байрам кунида румин дўстларимизни чин қалбдан табриклаймиз ва уларга социализм пойдеворини мустаҳкамлаш ишида чексиз муваффақиятлар тилаймиз.

А. ТОШМУҚИМОВ.

БОЛАЛАР НОБУД БЎЛМОҚДА

КАНБЕРРА. (ТАСС). Мельбрунда чиқадиган «Эйжи» газетаси Австралия соғлиқни сақлаш министрлиги аборигенлар (туб аҳоли) яшайдиган районларни текшириб чиқиш натижаларини шарҳлаб, аборигенлар орасида болаларнинг нобуд бўлиши ниҳоятда кўп, деб ёзди.

Текшириш маълумотларига кўра, аборигенларнинг яшайдиган районларида бир ёшгача бўлган болалар орасидаги нобуд бўлиш оқ танли аҳоли ўртасидаги нобуд бўлишдан 20 баравар кўп. Бунинг асосий сабаби тўйиб овқат емаслик, юқумли касалликлар ва уй-жой шароитлари, санитария ҳолатининг ёмонлашувидир. Статистика маълумотларига кўра, 2 ёшгача бўлган ҳар мингта боладан 30 тадан ошиғи нобуд бўлмоқда.

ЛОН НОЛ РЕЖИМИГА ҚУРОЛ-ЯРОҒ

ВАШИНГТОН, 21 август. (ТАСС). Қўшма Штатлар ҳукумати генерал Лон Нол режимига қурол-яроғ етказиб бериш тўғрисида қарор қабул қилди. Давлат департаментининг вакили Р. Макклоски кеча матбуот конференциясида шу тўғрида гапирди. Давлат департаментининг вакили шу хусусдаги расмий баёнот келгуси ҳафтада эълон қилинади, деди.

ҚИЗИҚ ВОҚЕАЛАР

ИЛОНЛАР БОСҚИНИ

Ўзининг «даҳшат»ли фильмлари билан машҳур бўлган Альфред Хичкокнинг бир шаҳарчага ёпирилиб кирган одамхўр қушлар тўғрисидаги уйдирмалари ҳам Пинол аҳолиси учун ҳеч гап бўлмай қолди. Чунки Сан-Францискодан 14 мил шимолда жойлашган бу қишлоққа мана уч йилдирки, сон-саноқсиз илонлар бостириб киряпти.

Узунлиги бир ярим метрча келадиган илонлар кўча ва паркларни тўлдириб ўрмалаб юришибди, ҳовли ва гаражларга ин қўймоқда, ҳатто болалар ўйнайдиган қумхоналарга, автомобилларнинг ўриндиқларига чиқиб оляпти. Кўпгина ота-оналар болаларини эшикка чиқармай қўйишди.

Илонларнинг бу босқинини турлича изоҳлашяпти. Баъзилар 1968 йилги жуда кўп ёққан жаладан сўнг тоғдаги инларини ташлаб, қишлоққа ёпирилган дейишса, бошқалар нефть қудуғи ковлаётган пармаловчиларни айблашмоқда. Ернинг илма-тешик бўлиб кетганиданноилож қолган маҳлуқлар қишлоққа бостириб кирган эмиш. Бироқ пармалаш ишлари ўтган йилиёқ тугаган эди, бу йилнинг ёзида эса ёмғир унчалик ёғмади ҳам. Илонлар босқини эса ҳамон давом этяпти.

Афсуски, турли хил кимёвий моддалар бўлишига қарамай, илондан ҳимоя қилиш йўлини топишнинг иложи бўлмаяпти. Чунки, заҳарли химикатлар ишлатилса, илонлар билан биргаликда қуён, буғу, қушлар ҳам қирилиб кетади.

(«Тайм», Нью-Йорк).

ЙИЛИГА УЧ СИГИР

Франция билан Испаниянинг делегатлари француз—испан чегарасидаги 262 устун ёнида яна учрашдилар. Бу учрашув Пиренейдаги Сен-Мартин тоғида 1500 метр баландликда бўлиб ўтди. Француз томони испанларга ҳар йили бериладиган божни — уч сигирни топширди.

Франциядаги Барту водийсининг аҳолиси Испаниядаги Ронколь водийси аҳолисига ана шу божни 2 минг йилдан буён тўлаб келяптилар. Шунчалик узоқ давр ичида французлар фақат уч мартагина бу одатни бузиб, божни ўз вақтида тўламадилар. 1373 йилда Барту деҳқонлари ўлпон тўлашдан бош тортдилар. Натижада икки орада даҳшатли қирғин бўлди. Шундан кейин бу одат яна тикланди. 1794 йилда Франция билан Испания ўртасида чиққан уруш туфайли ва ниҳоят 1944 йилда немис босқинчилари французларга уч сигирни испанлар томонга ҳайдаб ўтишга йўл қўйишмаганда бу анъана бузилди. Шу сабабли урушдан кейин французлар уч йилгача биттадан ошиқча сигир тўлашга мажбур бўлишди.

Бу «доимий бож тўлаш» қачондан кучга кирганини ҳеч ким аниқ билмайди. Лекин тарихий маълумотларга кўра, бу нарса тахминан эрамиздан бурунги 125 йилдан бошланган.

(«Таймс», Лондон).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 — «Мактаб ва жамоатчилик», 8.25 — Сиз ёқтирган қўшиқлар, 9.30 — Шарқ куйлари, 10.10 — «Табассум» радиожурнали, 11.35 — «Лазги» ансамблининг концерти, 12.15 — «Эрталабки салом» (Москва), 13.20 — Ўзбекистон эстрада артистларининг концерти, 15.10 — Мен советлар элининг гражданиман, (Музикали-адабий композиция), 16.10 — Ў. Умарбеков. «Одам бўлиш қийин» (радиопьесанинг иккинчи қисми), 17.40 — Экран янгиликлари, 18.00 — «Музикали глобус», 18.40 — Ш. Сайфуддинов. «Олтин қишлоқ» симфоник поэмаси, 19.20 — Музикали салом, 20.00 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси, 20.50 — Куйлар, 21.00 — «Мамлакат ва қитъаларда», 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт, 22.20 — «Табассум» радиожурнали (Такрорий эшиттириш), 23.20 — Дам олиш концерти, 24.00 — Тунги концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ. 9.55 — Программа, 10.00 — Мультфильм. **Рус тилида:** 10.20 — «Уйлаб топ», 10.50 — Спорт янгиликлари. **Ўзбек тилида:** 11.30 — **«Ватан фарзандлари»** (бадиий фильм), 13.05 — Оталаримиз жасорати. **Рус тилида:** 17.00 — **«АХБОРОТ»**, 17.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади, 18.30 — **«Болаликнинг сўнгги кечаси»** (бадиий фильм). **Ўзбек тилида:** 20.15 — **«АХБОРОТ»**, 20.45 — Осиё ва Африка мамлакатлари иккинчи халқаро Тошкент кинофестивали олдидан. 21.45 — Июль Пленуми қарорлари — ҳаётга. 22.15 — Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА. 12.00 — Программа, 12.05 — Гимнастика, 12.15 — Янгиликлар, 12.30 — Мультфильмлар, 13.00 — Телеочерк, 13.30 — Ҳужжатли фильм, 14.35 — Фан ишлаб чиқаришга, 15.00 — **«Чарм тўп»** мусобақалари, 16.00 — Архитекторлар — қишлоқ меҳнаткашларига, 17.20 — В. Шекспир. **«Севгининг беҳуда ҳаракати»** (телеспектакль), 19.00 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун кўрсатув, 20.00 — **Киносаёҳатчилар клуби**, 21.00 — Янгиликлар, 21.05 — Қишлоқ меҳнаткашларига, 21.35 — Концерт, 22.00 — **Хоккей: «СПАРТАК»** (Москва) — **«ИК ВЕСТЕРОС»** (Швеция).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Фрунзе кўрсатувлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ номли ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 23/VIII да **Этик кийган мушук** (кундузи), **Севги тумори** (кечқурун).

ҲАМЗА номли ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/VIII да **Парвона.**

МУҚИМИЙ номли ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/VIII да **Елғончи дарпор**, 24/VIII да **Ёшликда берган кўнгил.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Гул ва тош — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3 да), «СПУТНИК» (кундуз соат 2, 3 ва кеч 8 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 7 да).

Беғубор эрмаклар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Европалик келин — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Уй васиқасини олган киши — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Нон, севги ва фантазия — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Баҳор сувлари — «ЧАЙКА» (кеч соат 6, 8, 9.40 минутда).

Халоскорлик — «МОСКВА» (кеч соат 6 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.40 минут ва 10 да бошланади).

Нон, севги ва фантазия — «ФЕСТИВАЛЬ».

Беғубор эрмаклар — «ХИВА».

Гул ва тош — ТЕЛЬМАН номли.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА 24, 25 АВГУСТДА СССР биринчилиги учун олий лига «А» классининг **«ЗАРЯ» (Ворошиловград) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)** командалари ўртасида **ФУТБОЛ**

24 августда дублёрлар, 25 августда асосий составлар учрашадилар.

Кеч соат 7 яримда бошланади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 33-65-45. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331155. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 331780. Совет қурилиши — 333259. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85. Бухоро 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Гулистон — 22—09.

№ Г. — 196. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 01813.